

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.12.7.
COM(2022) 688 final

2022/0400 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a foglalkoztatás és munkavégzés terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód és
esélyegyenlőség tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó
normákról, valamint a 2006/54/EK irányelv 20. cikkének és a 2010/41/EU irányelv 11.
cikkének hatályon kívül helyezéséről**

{SWD(2022) 386-387}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek alapvető szerepet töltenek be az EU megkülönböztetésmentességi struktúrájában. Ezek olyan közjogi szervezetek, amelyek segítik a megkülönböztetés áldozatait, nyomon követik és jelentik a megkülönböztetéssel kapcsolatos problémákat, és hozzájárulnak az emberek jogaival és az egyenlőség értékével kapcsolatos tudatosság növeléséhez. Az uniós jog a jelenlegi állás szerint arra kötelezi az egyenlőséggel foglalkozó szerveket, hogy meghatározott területeken küzdjenek a faj, az etnikai származás és a nem alapján történő megkülönböztetés ellen. A nemzeti jogrendszerek gyakran szélesebb alkalmazási körrel rendelkeznek.

E javaslat célja a foglalkoztatás és a munkavégzés – beleértve az önfoglalkoztatást is – terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség területén működő, az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó kötelező normák létrehozásáról. A Bizottság egy külön javaslatot fogadott el¹ annak érdekében, hogy kötelező erejű normákat állapítson meg az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a foglalkoztatás és a munkavégzés terén a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, valamint a szociális biztonság, továbbá az áruhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód terén. A párhuzamos javaslattal együtt e javaslat célja, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára megerősített keretet hozzon létre az Európai Unióban az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása, valamint a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem érdekében, az egyenlőségről szóló, alább említett irányelvekben meghatározott területeken.

Ami a nemen alapuló megkülönböztetés tilalmát illeti, az egyenlőséggel foglalkozó szerveket először a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 76/207/EGK tanácsi irányelv² egyik módosítása³ vezette be. A módosított 76/207/EGK irányelv értelmében a tagállamok kijelölnék egy vagy több szervet, amelyek előmozdítják, elemzik, figyelemmel kísérik és támogatják a nemi megkülönböztetéstől mentes egyenlő bánásmódot minden személlyel szemben.

A 76/207 irányelvet – a nemi alapú megkülönböztetés tilalmáról szóló egyéb irányelvekkel⁴ (amelyek még nem tartalmaztak az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó

¹ COM(2022)689.

² A Tanács 76/207/EGK irányelve (1976. február 9.) a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról, HL L 39., 1976.2.14., 40. o.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/73/EK irányelve (2002. szeptember 23.) a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 76/207/EGK tanácsi irányelv módosításáról, HL L 269., 2002.10.5., 15. o.

⁴ A Tanács 75/117/EGK irányelve (1975. február 10.) a férfiak és a nők egyenlő díjazása elvének alkalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről, HL L 45., 1975.2.19., 19. o.; a Tanács 86/378/EGK irányelve (1986. július 24.) a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról, HL L 225., 1986.8.12., 40. o.; a Tanács 96/97/EK irányelve (1996. december 20.) a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról szóló 86/378/EGK irányelv módosításáról, HL L 46., 1997.2.17., 20. o.; a Tanács 97/80/EK irányelve (1997.

rendelkezéseket) együtt – felváltotta a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás)⁵.

Az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2010/41/EU irányelv⁶ tartalmaz egy, az egyenlőséggel foglalkozó szervek vonatkozásában releváns rendelkezést, amelynek tartalma azonos a 2006/54/EK irányelvben szereplő rendelkezés tartalmával.

A 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv úgy határozza meg az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatásköreit, hogy az kiterjed a következőkre:

- Önálló segítségnyújtás a megkülönböztetés áldozatainak a megkülönböztetés miatti panaszaiak érvényesítése során,
- független vizsgálatok folytatása a megkülönböztetés tárgyában,
- független jelentések kiadása, valamint ajánlások megfogalmazása bármely kérdésben, amely összefügg az ilyen megkülönböztetéssel,
- információk cseréje a megfelelő európai szervezetekkel.

Két másik irányelv ugyanezzel a küldetéssel ruházta fel az egyenlőséggel foglalkozó szerveket a saját területükön: a faji egyenlőségről szóló irányelv (2000/43/EK)⁷ és a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében történő végrehajtásáról szóló irányelv (2004/113/EK)⁸.

Az egyenlőséggel foglalkozó két másik irányelv, a foglalkoztatási egyenlőségről szóló (2000/78/EK) irányelv⁹ és a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló (79/7/EGK) irányelv¹⁰ nem tartalmaz az egyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel kapcsolatos rendelkezéseket. A gyakorlatban azonban számos tagállam döntött úgy, hogy belső jogi jogszabályok révén egyenlőséggel foglalkozó szervezetet bíz meg a megkülönböztetés e két irányelv hatálya alá tartozó valamennyi indokával és területével kapcsolatos – és egyes esetekben még ennél is

december 15.) a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés esetén a bizonyítási teherről, HL L 14, 1998.1.20., 6. o.; a Tanács 98/52/EK irányelve (1998. július 13.) a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés esetén a bizonyítási teherről szóló 97/80/EK irányelv Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára történő kiterjesztéséről, HL L 205., 1998.7.22., 66. o., valamint a 76/207/EGK irányelv és annak későbbi módosításai.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/41/EU irányelve (2010. július 7.) az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, HL L 180., 2010.7.15., 1. o.

⁷ A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19., 22. o.).

⁸ A Tanács 2004/113/EK irányelve (2004. december 13.) a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 373., 2004.12.21., 37. o.).

⁹ A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (HL L 303., 2000.12.2., 16. o.).

¹⁰ A Tanács 79/7/EGK irányelve (1978. december 19.) a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról (HL L 6., 1979.1.10., 24. o.).

szélesebb körű¹¹ – feladatokkal. A tagállamok túlnyomó többségében ma már az egyenlőséggel foglalkozó olyan szervek működnek, amelyek a megkülönböztetés számos indokával és területével foglalkoznak, gyakran szélesebb körben, mint az uniós jog által védett területek. Azonban nem minden tagállamban ez a helyzet, és néhány esetben¹² az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatköre még nem fedi le a 2000/78/EK irányelvben és a 79/7/EGK irányelvben foglalt megkülönböztetési indokokat és területeket.

A 2006/54/EK irányelvre történő kereszthivatkozás révén más jogi eszközök és javaslatok is tartalmazzák az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó rendelkezéseket. Így a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló (EU) 2019/1158 irányelv (a továbbiakban: a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv) a 2006/54/EK irányelv alapján kijelölt, egyenlőséggel foglalkozó szervekre ruházta az említett irányelv hatálya alá tartozó megkülönböztetéssel kapcsolatos hatáskört.

A 2006/54/EK irányelvhez képest *lex specialis*-ként a bérek átláthatóságáról szóló irányelvre vonatkozó bizottsági javaslat¹³ (a továbbiakban: a bérek átláthatóságáról szóló irányelvjavaslat) a 2006/54/EK irányelv alapján létrehozott egyenlőséggel foglalkozó szervek hatásköreinek megerősítését javasolja az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazással kapcsolatos ügyekben azáltal, hogy perképviseleti hatáskört, valamint e jövőbeli eszköz hatálya alá tartozó ügyekkel kapcsolatos feladataik ellátásához megfelelő forrásokat biztosít számukra.

Az egyenlőségről szóló hatályos uniós irányelvek nem tartalmazzák az egyenlőséggel foglalkozó szervek tényleges szerkezetére és működésére vonatkozó rendelkezéseket, hanem csak azt írják elő, hogy azok rendelkezzenek bizonyos minimum-hatáskörökkel, és hatáskörükön belül függetlenül járnak el. Mivel e rendelkezések végrehajtása során a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, jelentős különbségek vannak a tagállamok egyenlőséggel foglalkozó szervei között, különösen megbízatásuk, hatásköreik, vezetésük, függetlenségük, erőforrásaik, hozzáférhetőségük és hatékonyságuk tekintetében. Ez hatással van az uniós jog szerinti célkitűzéseik teljesítésére. Bár az eltérések részben a tagállamok jogi hagyományainak és jogrendszereinek sokféleségére vezethetők vissza, a helyzet azt is tükrözi, hogy a tagállamok eltérő szintű ambíciókkal és eredményekkel rendelkeznek az irányelvek célkitűzéseinek megvalósítása terén.

Annak biztosítása érdekében, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek teljes mértékben kiaknázhassák a bennük rejlő lehetőségeket, hatékonyan hozzájárulhassanak az egyenlőségről szóló valamennyi irányelv végrehajtásához, és segítsék a megkülönböztetés áldozatait az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésben, a Bizottság 2018-ban ajánlást fogadott el az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról¹⁴. Az ajánlás célja különösen az uniós irányelvek egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó, tágran megfogalmazott és hiányos rendelkezéseiből eredő kihívások kezelése volt.

¹¹ Egyes tagállamok jogszabályai szélesebb körű védelmet biztosítanak az indokok és területek tekintetében, úgy mint állampolgárság, gazdasági státusz, nemi önkifejezés, vagy akár az indokok nem kimerítő felsorolását alkalmazzák.

¹² Lásd: SWD(2021) 63 2.1.1. rész [commission staff working document - equality bodies and the implementation of the commission recommendation on standards for equality bodies en.pdf \(europa.eu\)](#).

¹³ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről (COM(2021) 93 final).

¹⁴ A Bizottság (EU) 2018/951 ajánlása (2018. június 22.) az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról (HL L 167., 2018.7.4., 28. o.).

2021-ben a Bizottság jelentést tett közzé a faji egyenlőségről szóló irányelv és a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv alkalmazásáról. A jelentés a Bizottság 2018. évi ajánlásának végrehajtását vizsgálta és azt az egyenlőséggel foglalkozó szervekről szóló részletesebb szolgálati munkadokumentum¹⁵ kísérte. A jelentés kiemelte, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek az egyének, az intézmények és a társadalom egészének szintjén a változás szempontjából szükséges és értékes intézményekké váltak.

Az ajánlással kezelni szándékozott problémák többsége azonban továbbra is megoldatlan maradt, ami akadályozza az egyenlőséggel foglalkozó egyes szerveket abban, hogy hatékonyan töltsék be szerepüket. A megkülönböztetéssel szembeni védelem, az irányelvek végrehajtása, valamint az egyenlőség előmozdítása és a tudatosságnövelés a nagyközönség és a nemzeti intézmények viszonylatában továbbra is egyenlőtlen szinten van az EU-n belül. Ez rávilágított arra, hogy az ajánlás nem volt elegendő. A Bizottság ezért kötelezettséget vállalt annak 2022-ig történő értékelésére, hogy javaslatot tegyen-e egy esetleges új jogszabályra az egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szervek szerepének erősítése érdekében.

Az e javaslatot kísérő elemző dokumentumban szereplő visszamenőleges elemzés megerősítette ezt az értékelést¹⁶. Arra a következtetésre jutott, hogy az egyenlőtlen bánásmód és a megkülönböztetés elleni küzdelemre és azok megelőzésének fokozására vonatkozó uniós jog végrehajtásának és érvényesítésének biztosítására irányuló törekvés nem valósult meg teljes mértékben. A megkülönböztetés szintje továbbra is magas, és az áldozatok továbbra is kevéssé ismerik jogaikat. Az alacsony bejelentési arány továbbra is jelentős problémát jelent; a megkülönböztetéssel kapcsolatos tudatosság és ismeretek továbbra is korlátozottak. Számos egyenlőséggel foglalkozó szerv a hatáskörök és az erőforrások tekintetében nem rendelkezik megfelelő eszközökkel ahhoz, hogy hatékonyan segítse az áldozatokat.

Az Európai Parlament és a Tanács támogatását fejezte ki az egyenlőséggel foglalkozó szervek megerősítését célzó új szabályok elfogadása iránt. 2021-ben az Európai Parlament felszólította¹⁷ a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról szóló jogszabályra, erősebb felhatalmazást és megfelelő forrásokat biztosítva számukra a fogyatékosággal élő személyekkel szembeni egyenlő bánásmód, valamint az információk mindenki számára hozzáférhető terjesztésének biztosítása érdekében. 2022-ben a Tanács¹⁸ felkérte a tagállamokat, hogy támogassák az egyenlőséggel foglalkozó erős szerveket, és fogadjanak el egy olyan jogi keretet, amely lehetővé teszi e szervek számára, hogy függetlenül töltsék be szerepüket, és biztosítsák számukra a feladataik hatékony ellátásához szükséges megfelelő erőforrásokat. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság hangsúlyozta továbbá, hogy nagyobb támogatásra van szükség az egyenlőséggel és az emberi jogokkal foglalkozó nemzeti szervek számára, különösen függetlenségük javítása, valamint személyzeti és pénzügyi erőforrásaik növelése terén; és támogatását fejezte ki a nemzeti egyenlőséggel foglalkozó szervek hatékonyságára, valamint a bennük rejlő lehetőségek, sokrétű szerepük és kapacitásaik fejlesztésére irányuló bizottsági kezdeményezés iránt¹⁹.

¹⁵ SWD(2021)63, 2021. március 19.

¹⁶ SWD(2022)386.

¹⁷ Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 10.) az UNCRPD-egyezmény fényében a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv végrehajtásáról (2020/2086(INI))

¹⁸ A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI a rasszizmus és az antiszemitizmus elleni küzdelemről – 6406/1/22 REV 1.

¹⁹ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság saját kezdeményezésű véleménye: Az egyenlőség javítása az EU-ban, SOC/724-EESC-2022, elfogadva 2022. október 26-án.

Ezért a 2022. évi munkaprogramjában²⁰ bejelentetteknek megfelelően a Bizottság kötelező erejű szabályokat javasol az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének és függetlenségének megerősítése érdekében. Ez a Bizottság 2019–2024-es időszakra vonatkozó politikai iránymutatásaiban meghatározott, a mindenki számára biztosítandó egyenlőségközpontú Unió megteremtésére irányuló bizottsági munka részét képezi.

Ezen irányelv célja, hogy normákat állapítson meg az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozóan, kitérve megbízatásukra, feladataikra, függetlenségükre, szervezeti felépítésükre, hatásköreikre, hozzáférhetőségeikre és erőforrásaikra annak biztosítása érdekében, hogy azok, más szereplőkkel együtt:

- a) hatékonyan hozzájárulhassanak a 2006/54/EK irányelv, a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv és a 2010/41/EU irányelv végrehajtásához;
- b) hatékonyan segítsék a megkülönböztetés áldozatául esett személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését;
- c) előmozdítsák az egyenlő bánásmódot és megelőzzék a megkülönböztetést.

Ez a javaslat az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó, a 2006/54/EK irányelv és a 2010/41/EU irányelvben foglalt meglévő rendelkezések tartalmára épül, hogy azokat megerősített és részletesebb szabályokkal váltsa fel. Az új szabályok tartalmazzák a két irányelvben előírt valamennyi minimumkötelezettséget.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

A 2006/54/EK irányelv vonatkozó rendelkezéseinek felváltásával e javaslat az egyenlőséggel foglalkozó szervekre is alkalmazandó lesz akkor, amikor azok a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló (EU) 2019/1158 irányelv hatálya alá tartozó megkülönböztetés kezelése céljából járnak el, annak 15. cikke értelmében.

A bérek átláthatóságáról szóló irányelvjavaslat²¹ a 2006/54/EK irányelvhez képest *lex specialis*. Amennyiben a döntéshozatali eljárás eredményeként a bérek átláthatóságáról szóló jövőbeli irányelv az e javaslatban meghatározottakhoz képest szigorúbb minimumszabályokat állapít meg az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára az ugyanazon vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazással kapcsolatos ügyekben, e szigorúbb normáknak elsőbbséget kell élvezniük az ezen irányelvben meghatározott normákkal szemben.

Az EU és valamennyi tagállam részes fele a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek, amely magában foglalja a fogyatékoságon alapuló megkülönböztetés tiltásának kötelezettségét, valamint a fogyatékosággal élő személyek számára egyenlő és hatékony jogi védelem biztosítását a megkülönböztetés minden formája ellen.

• **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Más uniós eszközök különleges szerepet biztosítanak az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára.

²⁰ https://ec.europa.eu/info/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2022_en

²¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről, COM(2021) 93, 2021.3.4.

A szabad mozgásról szóló irányelv²² az állampolgárság alapján történő megkülönböztetéssel, valamint az uniós munkavállalók és családtagjaik szabad mozgáshoz való jogának indokolatlan korlátozásával vagy akadályával foglalkozik. Az irányelv úgy rendelkezik, hogy a tagállamok kijelölik „az uniós munkavállalókkal és azok családtagjaival szembeni, az állampolgárság alapján történő megkülönböztetéstől és a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának indokolatlan korlátozásától vagy akadályozásától mentes egyenlő bánásmód előmozdításával, elemzésével, figyelemmel kísérésével és támogatásával megbízott egy vagy több struktúrát vagy szervet”, és hogy „az említett szervek hasonló célú, nemzeti szinten meglévő szervek részei is lehetnek”. A legtöbb tagállam úgy döntött, hogy egy egyenlőséggel foglalkozó szervet bíz meg a megkülönböztetés ezen eseteinek kezelésével. Bár a szóban forgó indokokra és területekre ez a javaslat nem terjed ki, az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésének, hozzáférhetőségének és függetlenségének javítását célzó horizontális intézkedések pozitív hatással lehetnek a szabad mozgásról szóló irányelv szerinti hatáskörük gyakorlására is.

A megosztott irányítású alapokra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet²³ előírja a tagállamok számára, hogy vonják be az egyenlőséggel foglalkozó szerveket az ilyen programok előkészítésébe, végrehajtásába és értékelésébe, többek között a monitoringbizottságokban való részvétel révén.

Az Alapjogi Charta (a továbbiakban: a Charta) EU-n belüli alkalmazásának megerősítésére irányuló stratégia²⁴ magában foglalja az egyenlőséggel foglalkozó szervek bevonását a Chartával kapcsolatos képzésekbe, valamint a Chartával kapcsolatos tevékenységek terén a többi érintett szereplővel való együttműködést és koordinációt.

A nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelvre irányuló javaslat²⁵ a 2004/113/EK, a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv alapján létrehozott egyenlőséggel foglalkozó szervek potenciális szerepéről is rendelkezik. Rugalmasságot biztosít a tagállamoknak ahhoz, hogy bevonjanak egy egyenlőséggel foglalkozó szervet vagy más szervet a javasolt irányelvben meghatározott feladatok ellátásába, amelyek a következők: független segítségnyújtás és tanácsadás a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak áldozatai számára; független jelentések közzététele és ajánlások megfogalmazása e témában; valamint információk cseréje a kapcsolódó európai szervezetekkel.

Azáltal, hogy Unió-szerte megerősíti a hátrányos megkülönböztetést elszenvedő egyének és csoportok számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez nyújtott segítséget, ez a

²² Lásd a munkavállalók szabad mozgásával összefüggésben a munkavállalóknak biztosított jogok gyakorlását megkönnyítő intézkedésekről szóló, 2014. április 16-i 2014/54/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 128., 2014.4.30., 8. o.) 4. cikkét. Ez az irányelv nem terjed ki a hátrányos megkülönböztetés EUMSZ 19. cikkében meghatározott indokaira. Az irányelv az EUMSZ 46. cikkén, a munkavállalók szabad mozgásán alapul.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

²⁴ A Bizottság közleménye: Az Alapjogi Charta EU-n belüli alkalmazásának megerősítésére irányuló stratégia, COM(2020) 711.

²⁵ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről, COM(2022)105, 2022.3.8.

javaslat kiegészíti az áldozatok jogai²⁶ és az igazságszolgáltatáshoz való jog területén (költségmentesség²⁷, alternatív vitarendezési mechanizmusok²⁸ és kollektív jogorvoslat²⁹) valamint a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni küzdelem³⁰ területén már elfogadott uniós jogszabályokat.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek az ombudsmanok és a nemzeti emberi jogi intézmények mellett a fékek és ellensúlyok rendszerének is alapvető elemei az egészséges demokráciákban. A működési területük korlátozására irányuló kísérletek fenyegetést jelenthetnek a jogállamiságra nézve. A 2022. évi jogállamisági jelentés kiemeli, hogy ezeknek a szervezeteknek strukturális függetlenségi garanciákra és elegendő erőforrásra van szükségük a hatékony működéshez, és hogy számos ilyen tagállami szerv továbbra is kihívásokkal néz szembe³¹.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatékonyságának, függetlenségének és erőforrásainak erősítésével ez a javaslat elő fogja segíteni azt is, hogy azok minden fontos területen hatékonyabban működjenek.

Ez a javaslat összhangban van a szociális jogok európai pillérével³² is, különösen annak a nemek közötti egyenlőségre és az esélyegyenlőségre vonatkozó második és harmadik elvével.

Tekintettel arra, hogy az Unió külpolitikájában előmozdítja az egyenlőséget, ezzel a javaslattal jó példával jár elől az egyenlőséggel foglalkozó szervek támogatása és függetlenségük megerősítése terén. Ugyanakkor az egyenlőséggel foglalkozó szervek megerősítése azon nem uniós polgárok javát is szolgálja majd, akik az egyenlőségről szóló irányelvek hatálya alá tartozó okokból és területeken történő hátrányos megkülönböztetést tapasztalnak az EU-ban.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

E kezdeményezés két párhuzamos javaslatának célja az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének és függetlenségének megerősítése az egyenlő bánásmód területén már elfogadott valamennyi irányelv (79/7/EGK, 2000/43/EK, 2000/78/EK, 2004/113/EK, 2006/54/EK és

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 315., 2012.11.14., 57. o.).

²⁷ A Tanács 2003/8/EK irányelve (2003. január 27.) a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról (HL L 26., 2003.1.31., 41. o.).

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK irányelve (2008. május 21.) a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól (HL L 136., 2008.5.24., 3. o.).

²⁹ A Bizottság ajánlása (2013. június 11.) az uniós jog által biztosított jogok megsértése tekintetében a jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló tagállami kollektív jogorvoslati mechanizmusok közös elveiről (HL L 201., 2013.7.26., 60. o.) és az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1828 irányelve (2020. november 25.) a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviselői keresetokról és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 409., 2020.12.4., 1. o.).

³⁰ A BIZOTTSÁG (EU) 2022/758 AJÁNLÁSA (2022. április 27.) a közéletben részt vevő újságíróknak és emberijog-védőknek a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal („közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel”) szembeni védelméről

³¹ [2022. évi jogállamisági jelentés | Európai Bizottság \(europa.eu\)](#)

³² [social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_hu.pdf \(europa.eu\)](#)

2010/41/EU) keretében. Mivel ezeket az irányelveket két különböző jogalap alapján és két különböző eljárásban fogadták el, ez a kezdeményezés két, lényegében azonos javaslatból áll, amelyek jogalapja eltérő.

A foglalkoztatás és a munkavégzés – beleértve az önfoglalkoztatást is – terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód területén működő, egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normák meghatározására irányuló jelen javaslat az EUMSZ 157. cikkének (3) bekezdésén alapul, amely úgy rendelkezik, hogy „az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően intézkedéseket fogad el annak érdekében, hogy biztosítsa a férfiak és nők között az egyenlő esélyek és az egyenlő bánásmód elvének alkalmazását a foglalkoztatás és a munka területén, beleértve az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazás alapelvét is”, és amely a 2006/54/EK irányelv és a 2010/41/EU irányelv jogalapját képezi.

A párhuzamos javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 19. cikke (1) bekezdésén alapul, amely jogalapot biztosít a nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló másodlagos jogszabályok, például irányelvek elfogadására. Konkrétabban, az EUMSZ 19. cikkének (1) bekezdése értelmében „(a) Szerződések egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül és a Szerződések által az Unióra átruházott hatáskörök keretén belül a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, különleges jogalkotási eljárás keretében, egyhangúlag megfelelő intézkedéseket fogadhat el a nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés leküzdésére”.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Az egyenlőség és a megkülönböztetés tilalma alapvető uniós értékek, amelyeket az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikke rögzít, és a Charta 21. és 23. cikke véd. Ezeknek az értékeknek megfelelő védelmet kell biztosítani az egész EU-ban.

Ez a kezdeményezés nem új területen vezet be jogszabályokat, hanem a hatékonyságuk növelése érdekében a már meglévőket vizsgálja felül. Már most is egyetértés van abban, hogy ezen a területen uniós szintű fellépésre van szükség, és az összhangban van a szubszidiaritás elvével.

A fent kifejtetteknek megfelelően a meglévő jogalkotási intézkedések nem elegendőek az egyenlőséggel foglalkozó szervek előtt álló kihívások kezeléséhez az egyenlőtlen bánásmóddal, a megkülönböztetés elleni küzdelemmel, valamint a megelőzés fokozásával kapcsolatos uniós jogszabályok végrehajtásának és érvényesítésének biztosítása terén. Ez a megkülönböztetéssel szembeni védelem elégtelen és egyenlőtlen szintjét eredményezi az EU-ban.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó rendelkezések elfogadását megelőzően végzett helyzetelemzés egyértelműen rámutatott az uniós beavatkozás hozzáadott értékére³³. Az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó uniós rendelkezéseknek az egyenlőségről szóló uniós irányelvekben történő bevezetését megelőzően egyenlőséggel foglalkozó szervek csak néhány tagállamban léteztek.

³³ Az e javaslatban említett uniós beavatkozás vagy uniós keret az egyenlőségről szóló irányelvekben és az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló 2018. évi ajánlásban foglalt, az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó rendelkezéseket foglalja magában.

Ugyanakkor az egyenlőséggel foglalkozó szervekről szóló 2021. évi bizottsági szolgálati munkadokumentum és az e javaslatot kísérő elemző dokumentum egyértelműen azt mutatja, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló 2018. évi ajánlás hatása korlátozott volt. A tagállamok kevesebb mint fele számolt be arról, hogy az ajánlás nyomán követéseként intézkedéseket hozott, és mindössze négy tagállam³⁴ számolt be arról, hogy jogalkotási reformokon dolgozik.

Ez azt mutatja, hogy csak egy kötelező erejű uniós kezdeményezés fogja biztosítani, hogy valamennyi tagállamban megfelelő előrelépés történjen, és fogja kezelni a megkülönböztetéssel szembeni védelem, különösen a foglalkoztatás és a munkavégzés – beleértve az önfoglalkoztatást is – terén megvalósuló nemi alapú megkülönböztetéssel szembeni védelem szintje tekintetében az EU-ban tapasztalható jelentős különbségeket.

Ez a javaslat minimumszabályokat határoz meg, figyelembe véve a tagállamok jogi hagyományainak sokféleségét, és teljes mértékben tiszteletben tartva intézményi autonómiájukat. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy szigorúbb normákat állapítsanak meg.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek megerősítése a gazdasági és társadalmi kohézió erősítését is elő fogja segíteni annak biztosítása által, hogy az emberek valamennyi tagállamban egységes minimális szintű védelemben és összehasonlítható jogorvoslati jogokban részesüljenek a megkülönböztetéssel szemben, figyelembe véve ugyanakkor a tagállami rendszerek sokféleségét.

Az e területre vonatkozó közös minimumszabályok az egységes piac működése szempontjából is fontosak. A személyek szabad mozgásával összefüggésben alapvető fontosságú a megkülönböztetésmentességhez való alapvető jog Unió-szerte egységes módon történő biztosítása, valamint a megkülönböztetéssel szembeni védelemhez és a jogorvoslati mechanizmusokhoz való hozzáférés biztosítása valamennyi tagállamban.

• **Arányosság**

Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (4) bekezdése kimondja, hogy „[a]z arányosság elvének megfelelően az Unió intézkedése sem tartalmilag, sem formailag nem terjedhet túl azon, ami a Szerződések célkitűzéseinek eléréséhez szükséges”.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó jelenlegi rendelkezések és a 2018. évi ajánlás nem érték el teljes mértékben az egyenlőtlen bánásmód és a megkülönböztetés elleni küzdelemre és azok megelőzésének fokozására vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának és érvényesítésének biztosítására irányuló célkitűzést. Ennek oka, hogy a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a tekintetben, hogy hogyan alkalmazzák az irányelvek egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó rendelkezéseit, valamint az, hogy az ajánlás nem kötelező erejű.

„Puha” eszközök nem bizonyultak elég hatékonynak ahhoz, hogy biztosítsák az emberek megkülönböztetésmentességhez való alapvető jogának érvényesülését. A javasolt kezdeményezés minimumszabályokat határoz meg, amelyeket a tagállamoknak végre kell hajtaniuk. Ezek a minimumszabályok várhatóan jelentősen javítani fogják a megkülönböztetéssel szembeni védelem szintjét, ami jelentős pozitív hatással lesz a megkülönböztetés (potenciális) áldozatainak helyzetére.

³⁴ PT, ES, MT, LT. Időközben Spanyolország elfogadott egy új törvényt (Ley 15/2022, 2022.7.12.).

A minimumszabályok meghatározása során a javaslat teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamok hatásköreit és eljárási autonómiáját³⁵, és mérlegelési jogkört biztosít számukra a javasolt intézkedések végrehajtásának módja és az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó kedvezőbb normák meghatározása tekintetében.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Az irányelv formáját öltő jogi eszköz lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervek megerősítését és közös minimumszabályok garantálását, ugyanakkor mérlegelési jogkört biztosít a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy nemzeti körülményeik fényében hogyan hajtják végre az új követelményeket. Ez a megközelítés összhangban van az e területre irányuló uniós beavatkozás eredeti formájával, ugyanakkor kezeli a jelenlegi kihívásokat.

A javaslat értelmében a 2006/54/EK irányelv és a 2010/41/EU irányelv egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó meglévő rendelkezéseit törölni kell. Az új irányelv az egyenlőséggel foglalkozó szervekre összpontosít majd, és összefogja a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó indokok és területek vonatkozásában történő hatékony működésük szempontjából releváns rendelkezéseket. A jelenlegi rendelkezések törlése azt is jelenti, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatainak jelenlegi listája egyértelműsíthető és kiegészíthető, például a megelőző és promóciós tevékenységek végzésének kifejezett előírásával, amelyek a meglévő rendelkezésekben nem szerepeltek kellően egyértelműen.

3. SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNYEK BESZERZÉSE, ELEMZÉS ÉS AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK

- **Szakértői vélemények beszerzése és elemzés**

A Bizottság közbeszerzési szerződést kötött egy tanulmány elkészítésére egy visszamenőleges és előretekintő elemző **dokumentum** elkészítésének támogatása céljából, az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó kötelező normákról szóló jogalkotási javaslat kidolgozása érdekében. Az elemző dokumentum mind ezt a javaslatot, mind a foglalkoztatás és a munkavégzés – beleértve az önfoglalkoztatást is – terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségről szóló párhuzamos javaslatot kíséri. Tartalmazza az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó meglévő uniós rendelkezések visszamenőleges elemzését, valamint egy esetleges további uniós beavatkozás előretekintő elemzését.

Teljes körű értékelésre és hatásvizsgálatra az alábbi okok miatt nem került sor:

(1) **Arányosság** – az uniós beavatkozás korlátozott hatóköre

A javaslatok mindössze az egyenlőséggel foglalkozó szervekre összpontosítanak, amelyekre az egyenlőségről szóló négy irányelvben egy cikk vonatkozik (két másik egyenlőségi irányelvben pedig nem szerepelnek). Az említett cikk a négy irányelvben szinte azonos. A javaslatok az irányelvek egyéb rendelkezéseit nem módosítják. A javaslatok részben az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló, meglévő 2018. évi bizottsági ajánlason alapulnak, amely 2021-ben értékelésre került. Ezért a vonatkozó irányelvek teljes körű értékelését a Bizottság nem tekintette sem arányosnak, sem szükségesnek.

³⁵ Számos intézkedést a nemzeti joggal összhangban kell végrehajtani, és néhány intézkedést a tagállamok eljárási autonómiájának tiszteletben tartása érdekében a Bizottság nem javasolt, például annak előírását, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek kötelező erejű határozatokat fogadhassanak el.

(2) Az egyszerűsítési potenciál hiánya

A visszamenőleges elemzés azt mutatja, hogy az egyenlőségről szóló irányelvek egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó meglévő rendelkezései korlátozottak és homályosak. Ezekben a rendelkezésekben nincs egyszerűsítési potenciál. A 2018. évi ajánlás végrehajtásáról szóló visszajelzések között nem volt olyan, amely az egyszerűsítés szükségességére vagy adminisztratív teherre utalt volna.

(3) A hatások értékelésének nehézsége

Az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség területén a gazdasági, társadalmi és környezeti hatásokat nehéz számszerűsíteni és pénzben kifejezni, az adatok rendelkezésre állása pedig korlátozott. Az egyenlőségre vonatkozó átfogó adatok hiányában nem mérhető az egyenlőséggel foglalkozó szervek tevékenységeinek – mint például a megkülönböztetés áldozatainak segítése és általában a megelőzés, vagy az egyenlő bánásmód előmozdítása – társadalmi hatása. Ez olyan kihívás, amelynek kezelését ez a javaslat elő fogja segíteni azáltal, hogy előírja az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy gyűjtsenek adatokat saját tevékenységeikről, végezzenek felméréseket, és lehetővé teszi számukra, hogy koordinációs szerepet töltsenek be az egyenlőségre vonatkozó adatok más közjogi vagy magánszervezetek általi gyűjtésével kapcsolatban.

A meglévő jogszabályok visszamenőleges elemzése

A visszamenőleges elemzés az egyenlőségről szóló irányelvekben és a 2018. évi ajánlásban szereplő, az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó uniós rendelkezések ³⁶ eredményességével, hatékonyságával, koherenciájával, uniós hozzáadott értékével és relevanciájával foglalkozik.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó meglévő uniós keret hatékonyságát a megkülönböztetés elleni küzdelem és annak megelőzése terén elért eredményekre tekintettel korlátozottan értékelték. Némely előrelépés történt, különösen azokban a tagállamokban, ahol az uniós beavatkozás előtt nem léteztek egyenlőséggel foglalkozó szervek. A kívánt hatásokat³⁷ azonban nem érték el teljes mértékben. Az elemzés szerint a megkülönböztetés szintje továbbra is magas, és az áldozatok továbbra is kevésbé ismerik jogait. Az alacsony bejelentési arány továbbra is jelentős probléma, és a megkülönböztetéssel kapcsolatos tudatosság és ismeretek továbbra is korlátozottak. Számos egyenlőséggel foglalkozó szerv a hatáskörök és az erőforrások tekintetében nem rendelkezik megfelelő eszközökkel ahhoz, hogy hatékonyan segítse az áldozatokat.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek meglévő uniós keretének hatékonysága korlátozottan bizonyult az egyenlőséggel foglalkozó szervek megkülönböztetés elleni küzdelemre és annak megelőzésére való képessége tekintetében, a költségek és hasznok kérdéskörét pedig nem lehetett értékelni, főként amiatt, mert adatok csak korlátozottan álltak rendelkezésre. A visszamenőleges elemzés azt mutatja, hogy az irányelvek által biztosított jelenlegi uniós keret túl általános és szűk hatókörű, és nem tér ki az egyenlőséggel foglalkozó szervek felépítésére, hatékonyságára vagy erőforrásaira. Ezt a helyzetet a részletesebb 2018. évi ajánlás sem enyhítette, mivel az nem kötelező erejű. A visszamenőleges elemzés azt mutatja, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek erőforrásai ebben az összefüggésben jelentős problémát jelentenek, mivel tagállamonként igen eltérőek, és a legtöbb egyenlőséggel foglalkozó szerv esetében nem elegendő ahhoz, hogy azok hatékonyan el tudják látni az összes feladatukat.

³⁶ A továbbiakban: uniós keret vagy uniós beavatkozás.

³⁷ A várt fő hatások a következők voltak: i. az egyenlő bánásmódra és a megkülönböztetésmentességre vonatkozó uniós jogszabályok hatékony végrehajtása és érvényesítése, ii. a megkülönböztetés és az egyenlőtlen bánásmód szintjének csökkentése, valamint iii. fokozott megelőzés és nagyobb tudatosság.

A meglévő uniós keret koherenciáját minden szinten összességében pozitívnak értékelték. Az elemzés azt mutatja, hogy az uniós keret nagy mértékben összhangban van a Szerződésekkel és a Chartával, mivel célja az EU alapértékei közé tartozó egyenlőség és megkülönböztetésmentesség fokozása. Az egyenlőséget a Charta is alapvető jogként védi. Bár az egyes nemzetközi jogi eszközök, mint például az ENSZ-nek „az emberi jogok előmozdítása és védelme érdekében létrehozott nemzeti intézmények jogállásával kapcsolatos alapelvei”³⁸ (az úgynevezett párizsi alapelvek) és az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottságának³⁹ 2. ajánlása eltérő jogi jellegük miatt részletesebbek, a különböző jogi eszközök tartalma ugyanaz.

A Bizottság az uniós hozzáadott értéket pozitívnak ítélte meg. Az elemzésből kitűnik, hogy a 2000/43/EK irányelv elfogadásának időpontjában az akkori 15 tagállamnak csak mintegy felében működött – korlátozott megbízatással rendelkező – egyenlőséggel foglalkozó szerv, és a fennmaradó 12 tagállam közül csak egy rendelkezett egyenlőséggel foglalkozó szervvel a csatlakozási folyamat előtt. A tanulmány elkészítésekor megkérdezett érdekelt felek megerősítették, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szerveket nem minden tagállamban hozták volna létre az EU fellépése nélkül. Az a tény, hogy a megkülönböztetés szintje⁴⁰ továbbra is magas a tagállamokban, azt mutatja, hogy továbbra is szükség van uniós szintű fellépésre. Ugyanakkor a jelenlegi jogi keretnél részletesebbnek és konkrétabbnak kellene lennie ahhoz, hogy a tagállamok által végrehajtandó intézkedéseket jogi szempontból egyértelműbbé tegye.

Az uniós keret eredeti célkitűzéseinek relevanciáját az eredeti és a jelenlegi igények fényében a Bizottság pozitívnak értékelte, az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó eredeti jogi keretet azonban túl szűknek és homályosnak találta. Ezt a nézetet széles körben osztja valamennyi érdekelt fél, különösen az egyenlőséggel foglalkozó szervek, a civil társadalmi szervezetek és a tagállamok. Az elemzés azt mutatta, hogy elsöprő támogatást élvez a fent említett problémák kezelését célzó további intézkedések hozatala⁴¹, valamint annak biztosítása, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek rendelkezzenek a megkülönböztetésmentesség területén jelentkező új – például az automatizált rendszerek használatával kapcsolatos – kihívások kezeléséhez szükséges erőforrásokkal, amelyek gyakorisága és súlyossága a technológiai fejlődéssel párhuzamosan nő.

A fentiek figyelembevételével számos tanulságot azonosítottunk, az alábbiak szerint. Az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó jelenlegi rendelkezések homályossága miatt az egyenlőséggel foglalkozó szervek számos problémával szembesülnek a tagállamokban, amint azt az alábbiakban kifejtjük. Bár a 2018. évi ajánlás e problémák kezelésére irányult, nem kötelező jellege miatt csak korlátozott hatása volt, a Bizottság ezért javasol most kötelező erejű jogi eszközt a problémák hatékonyabb kezelésére.

Erőforrások és függetlenség

Az elemzésből kitűnik, hogy az erőforrások hiánya visszatérő probléma, amely jelentősen akadályozza az egyenlőséggel foglalkozó szervek működését. Hasonlóképpen, a függetlenség

³⁸ <https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/principles-relating-to-the-status-of-national-institutions-paris-principles/>

³⁹ <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.2#:~:text=ECRI%20General%20Policy%20Recommendation%20N%C2%B02%20revised%20on%20Equality,and%20combating%20discrimination%20and%20intolerance.>

⁴⁰ A 2019. évi Eurobarométer felmérésből származó részletes adatokat lásd az elemző dokumentum 5. mellékletének 3. fejezetében.

⁴¹ A nyilvános konzultáció válaszadóinak túlnyomó többsége (97,2%-a) fontosnak tartja például erős és hatékony egyenlőséggel foglalkozó szerveket létrehozását – lásd [Egyenlőséggel foglalkozó szervek – Kötelező érvényű előírások \(europa.eu\)](#).

hiánya akadályozza az egyenlőséggel foglalkozó szerveket feladataik és célkitűzéseik hatékony megvalósításában.

Áldozatsegítés

Az áldozatoknak nyújtott segítség és az e célból az egyenlőséggel foglalkozó szervekre ruházott hatáskörök tagállamonként igen eltérőek. A megkülönböztetésmentességhez való alapvető jog minimális szintű védelmének biztosítása érdekében hasznos lenne ezen a területen konkrétabb közös szabályok alkalmazása. A perképviselési hatáskör e tekintetben különös jelentőséggel bír. Annak érdekében, hogy a megkülönböztetés valamennyi áldozatának segítséget lehessen nyújtani, fontos annak biztosítása is, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek akadálymentesen hozzáférhetők legyenek a megkülönböztetés valamennyi áldozata számára.

A foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv és a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló irányelv jelenleg nem tartalmaz az egyenlőséggel foglalkozó szervekkel kapcsolatos rendelkezéseket. A visszamenőleges elemzés azonban azt mutatja, hogy az említett irányelvek hatálya alá tartozó indokok alapján és területeken történő megkülönböztetés szintje továbbra is magas a tagállamokban.

A megkülönböztetéssel kapcsolatos ismeretek

A visszamenőleges elemzés jelentős eltéréseket mutat a tekintetben, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek milyen rendszerességgel végeznek független kutatásokat, felméréseket, és tesznek közzé jelentéseket. Ugyanez vonatkozik az egyenlőségre vonatkozó elsődleges és másodlagos adatok gyűjtésére is. Tekintettel arra, hogy a megkülönböztetéssel kapcsolatos tudatosság és ismeretek továbbra sem elégségesek, egyértelműbb szabályokra van szükség ezen a területen.

Együttműködés

Tagállamonként eltérő, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek milyen mértékben működnek együtt és milyen mértékben osztanak meg információkat egymással és az érintett nemzeti, európai és nemzetközi hatóságokkal vagy szervekkel. Az ilyen információcsere azonban hasznos lenne az ismeretek megosztása és a szinergiák megteremtése szempontjából.

A lehetséges új uniós fellépés előretekintő elemzése

Ami a lehetséges új uniós fellépéssel kapcsolatos szakpolitikai lehetőségeket illeti, a Bizottság már vizsgálta a nem jogalkotási alternatívákat, de azok nem teljes mértékben hozták meg az elvárt eredményeket. A nem jogalkotási beavatkozások a következők:

- a) az egyenlőséggel foglalkozó szervek aktív hálózatának létrehozása a Bizottság finanszírozásával (Equinet),
- b) a Bizottság 2018. évi, nem kötelező erejű ajánlása,
- c) a bevált módszerek cseréje, valamint
- d) a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program útján biztosított közvetlen finanszírozás.

Bár mindezen intézkedések pozitív hatással jártak és a továbbiakban is érvényben maradnak, az ajánlást – nem kötelező jellege miatt – csak részben hajtották végre.

Ezért a jelenlegi helyzet fenntartása mellett az egyetlen vizsgált szakpolitikai alternatíva új jogszabály elfogadása volt. A Bizottság mindegyik szakpolitikai intézkedés esetében elemezte

az új jogszabályba foglalandó intézkedéstípusokat, amint azt az alábbiakban részletesebben kifejtjük.

Az uniós beavatkozás célkitűzései az egyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel kapcsolatos alábbi három fő cél szerint csoportosíthatók:

- az egyenlőségről szóló hat irányelv érvényesítésének elősegítése,
- a megkülönböztetés áldozataul esett személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek hatékony segítése, valamint
- az egyenlő bánásmód előmozdítása és a megkülönböztetés megelőzése.

Az elemzés 21 olyan célt határozott meg, amelyek a fent ismertetett problémák kezelésére szolgálnak. A Bizottság három olyan operatív célt azonosított, amelyek elengedhetetlenek a fenti célkitűzések eléréséhez, nevezetesen amelyek biztosítják, hogy:

- az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek külső befolyástól mentesek legyenek, és így függetlenül láthassák el a feladataikat,
- az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek rendelkezzenek a feladataik ellátásához szükséges erőforrásokkal, továbbá
- ha az egyenlőséggel foglalkozó szerv egy több megbízással rendelkező szerv része, olyan belső struktúra (ún. „tűzfal”) álljon rendelkezésre, amely kellő függetlenséget, figyelmet és erőforrásokat biztosít az egyenlőséggel kapcsolatos megbízatás számára.

A Bizottság 11 tématerületen⁴² 48 olyan intézkedést választott ki további elemzésre, amelyek a fenti célok elérésének elősegítése érdekében beépíthetők a jogszabályokba.

Az elemző dokumentum öt kritérium – az eredményesség⁴³, a hatékonyság⁴⁴, a koherencia⁴⁵, az uniós hozzáadott érték⁴⁶ és a relevancia⁴⁷ – alapján vizsgálta a javasolt intézkedéseket. Az uniós hozzáadott érték, a relevancia és a koherencia értékelésére a javasolt jogalkotási kezdeményezés egésze tekintetében került sor, míg az eredményesség és a hatékonyság esetében tématerületenként, az egyes intézkedéseket vizsgálva. Néhány intézkedés esetében a kevés rendelkezésre álló adat vagy módszertani korlátok miatt nem lehetett teljes körű értékelést végezni. Különösen így van ez a hatékonyság esetében.

A tanulmány megállapította, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvét tiszteletben tartó új irányelvek megfelelő választ jelentenének. 44 azonosított intézkedésről született olyan döntés, hogy azokat be kell építeni a javaslatokba.

Néhány tagállam már jelenleg is eléggé széles körű erőforrásokkal és meglehetősen átfogó hatáskörökkel ruházta fel az egyenlőséggel foglalkozó szerveit, a fennmaradó tagállamok

⁴² Megbízatás, hatáskör, hozzáférés, együttműködés, felmérések, adatgyűjtés, nyomon követés, jogérvényesítés, függetlenség, erőforrások és struktúra.

⁴³ Az eredményesség elemzése azt vizsgálja, hogy a javasolt intézkedés várhatóan milyen mértékben járul hozzá a beavatkozási logikában meghatározott célkitűzések eléréséhez.

⁴⁴ A hatékonyság elemzése a javasolt intézkedéshez felhasznált erőforrások és az annak révén elérhető várható változások közötti kapcsolatot értékeli.

⁴⁵ A koherencia elemzése arra összpontosít, hogy a javasolt intézkedés várhatóan mennyire illeszkedik más uniós, nemzetközi és nemzeti eszközök működéséhez.

⁴⁶ Az uniós hozzáadott érték elemzése azt vizsgálja, hogy a javasolt intézkedés milyen változásokat idézhet elő azon felül, ami észszerűen elvárható lenne, ha az érdekelt felek önállóan járnának el vagy egyáltalán nem kerülne sor fellépésre.

⁴⁷ A relevancia elemzése azt vizsgálja, hogy a javasolt intézkedés megfelelő választ ad-e a szükségletekre.

többsége viszont csak részben teljesíti a fenti célkitűzéseket. Ezért minden egyes szakpolitikai intézkedés esetében eltérő lenne az új uniós szabályok miatti alkalmazkodás szükségessége és mértéke, attól függően, hogy milyen jellemzőkkel rendelkezik/rendelkeznek az egyenlőséggel foglalkozó szerv(ek) az egyes tagállamokban⁴⁸.

Egyéb szakértelem és elemzés

A Bizottság felhasználta az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló bizottsági ajánlás végrehajtásáról szóló, 2021. március 19-én közzétett szolgálati munkadokumentum⁴⁹ előkészítése során gyűjtött információkat is. Beépítette a tagállamoktól, az egyenlőség előmozdításával foglalkozó nemzeti szervek európai hálózatától (Equinet), az Európai Unió Alapjogi Ügynökségétől (FRA), a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottságtól (ECRI), az egyenlőséggel foglalkozó szervektől, a civil társadalomtól, valamint a nemek közötti egyenlőséggel és a megkülönböztetésmentességgel foglalkozó jogi szakértők európai hálózatától kapott hozzászólásokat és már meglévő információkat. Emellett azokra a bevált módszerekre is támaszkodott, amelyeket a Bizottság és a svéd kormány által 2019 júniusában közösen szervezett, a bevált módszerek cseréjére szolgáló szeminárium során osztottak meg.

A Bizottság a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetétől (EIGE) és a Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatától (ENNHRI) származó további meglévő forrásokat is igénybe vett az elemző dokumentum alátámasztására felhasznált bizonyítékok összegyűjtéséhez.

Végezetül a Bizottság figyelembe vette a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés elleni jogi védelem esetleges hiányosságairól szóló tanulmány megállapításait, amelyet a rasszizmus elleni cselekvési tervben előírtaknak megfelelően készítettek el. A tanulmány megvizsgálta a faji egyenlőségről szóló irányelvben meghatározott védelmi mechanizmusok lehetséges hiányosságait, beleértve az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepét is.

A tanulmány megerősítette, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szerveket (nagyon) fontos védelmi mechanizmusnak tartják a megkülönböztetés elleni küzdelemben. A tanulmány keretében végzett célzott felmérés válaszadói megerősítették ezt a megállapítást. Megállapítást nyert, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatáskörükre tekintettel – különösen akkor, ha azt megerősítenék – fokozhatnák az egyéb védelmi mechanizmusok hatékonyságát. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepe mellett a megkülönböztetés megelőzését és az azzal szembeni védelmet elősegítő védelmi mechanizmusok közé sorolhatók a jogok védelmére és a viktimizációra, a szankciókra, a pozitív fellépésre és a párbeszédre vonatkozó rendelkezések. A tanulmány lehetséges hiányosságokat tárt fel ezekkel a meglévő mechanizmusokkal (pl. szankciók, védelemhez való jog) és az olyan mechanizmusokkal/intézkedésekkel kapcsolatban, amelyek lehetővé tehetik proaktívabb/megelőzőbb jellegű megközelítések alkalmazását is (pl. nemzeti cselekvési tervek, az egyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségek, az egyenlőségre vonatkozó adatgyűjtés) a megkülönböztetéssel szembeni fellépés mellett. A tanulmány az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének bővítését ajánlotta az alábbiak tekintetében:

- a) tájékoztatás, figyelemfelkeltő tevékenység, iránymutatás és képzés,

⁴⁸ Az egyes tagállamokon belüli helyzettel kapcsolatos további információk találhatóak az elemző dokumentum 4. mellékletében.

⁴⁹ SWD(2021)63 final.

- b) a jogok védelme, beleértve a vizsgálati és perképviseleti hatáskört, az alternatív vitarendezést és szankciókat,
- c) az egyenlőségre vonatkozó adatok felhasználása,
- d) párbeszéd, együttműködés, valamint
- e) pozitív fellépés/egyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségek⁵⁰.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

E jogalkotási kezdeményezés előkészítése során számos konzultációs tevékenységre került sor. Az érdekelt felek határozottan támogatják az e területre vonatkozó új uniós intézkedéseket.

Összesen 182 válaszadó adott választ a nyilvános konzultációra. A vállalkozó mintegy 100 interjút készített, és 84 választ kapott a különleges online felmérésekre. Összesen 239 érdekelt fél vett részt három munkaértekezleten és egy zárókonferencián, amelyen a legfontosabb témákkal és a lehetséges intézkedésekkel kapcsolatos ötletbörzétet tartottak. Ezzel párhuzamosan a Bizottság négy találkozót szervezett, hogy tájékoztassa a tagállamok képviselőit és egyeztessen velük. Rendszeresen tartottak prezentációkat az érdekelt feleknek is.

Ezek a tevékenységek az érdekelt felek széles körét célozták meg annak érdekében, hogy minden érdekelt felet megszólítsanak, és összegyűjtsék az észrevételeiket és a véleményüket. Többek között a következő érdekelt felekkel konzultáltak: valamennyi egyenlőséggel foglalkozó szerv, az Equinet, az FRA és az EIGE, a tagállamok minisztériumi szintű képviselői, a megkülönböztetésmentesség területén tevékenykedő jelentős tudományos szakemberek és szakértők, civil társadalmi szervezetek, szociális partnerek, köztük a munkáltatók uniós szintű képviselői, valamint uniós lakosok (polgárok és harmadik országbeli állampolgárok).

2022. május 24-én Helena Dalli biztos „Egyenlőséggel foglalkozó szervek, amelyek mindannyiunk érdekében dolgoznak” címmel ifjúságpolitikai párbeszédet szervezett az egyenlőség területén tevékenykedő fiatal aktivisták részvételével. Az esemény az ifjúság európai évének (2022) keretébe illeszkedett, és célja az e javaslatot megelőző konzultációs tevékenységek további bővítése volt. A résztvevők megerősítették, hogy kevés fiatal fordul egyenlőséggel foglalkozó szervhez, ha megsértették a jogait. Kiemelték, hogy helyi szinten is meg kell erősíteni az együttműködést az egyenlőséggel foglalkozó szervek és az ifjúsági szervezetek közötti.

A fenti kérdések kezelését célzó új uniós szabályok elfogadására irányuló javaslat messzemenő támogatást kapott a konzultációs tevékenységek során. Például a nyilvános konzultáció válaszadóinak 97,2 %-a vélte úgy, hogy az egyenlőséggel foglalkozó erős és hatékony szervek létrehozása (nagyon) fontos. Az érdekelt felek támogatták a következőkre vonatkozó uniós szabályokat:

- függetlenség (beleértve a vezetők átlátható és kompetenciaalapú kiválasztását és a költségvetési függetlenséget),

⁵⁰ Az egyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségek annak mérlegelésére vagy átgondolására kötelezik a közjogi és/vagy magánszervezeteket, hogy szakpolitikáik vagy döntéseik hogyan fogják érinteni az egyenlő bánásmódról szóló jogszabályok által védett személyeket.

- elegendő erőforrás (emberi erőforrások, pénzügyi erőforrások és megfelelő helyiségek),
- az egyenlőségről szóló irányelvek hatálya alá tartozó megkülönböztetés valamennyi indokának és területének lefedése,
- egyszerű panaszbenyújtás és hozzáférhetőség,
- az egyenlőséggel foglalkozó valamennyi szerv perképviseleti és vizsgálati hatásköre,
- az egyenlőséggel foglalkozó szervek kötelező erejű határozatainak érvényesítése és szankciók kiszabásának lehetősége,
- a lakosság és a megkülönböztetés kockázatának kitett csoportok figyelmének felhívása az egyenlőséggel foglalkozó szervek létezésére,
- az egyenlőség előmozdítása és a megkülönböztetés megelőzése,
- az egyenlőséggel foglalkozó szervek által a saját tevékenységeikre vonatkozó adatok gyűjtése, valamint a más közjogi és magánszervezetek által gyűjtött, az egyenlőségre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés, rendszeres jelentések készítése céljából, továbbá
- koordináció és együttműködés a hatóságokkal, az érdekelt felekkel (pl. civil társadalmi szervezetekkel és szociális partnerekkel) és a nemzetközi/unións szervezetekkel.

Az érdekelt felek a fenti területeken a legambiciózusabb választási lehetőségeket támogatták. Az érdekelt felek nagy többsége szerint a jövőbeli jogszabályoknak a tagállamok hatáskörébe kellene utalniuk azon feltételek megteremtését, amelyek lehetővé teszik az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy teljes mértékben eleget tegyenek a szerepüknek, mivel az egyenlőséggel foglalkozó szervek megfelelő eszközök és hatáskörök nélkül nem tudják hatékonyan megvalósítani célkitűzéseiket.

Ugyanakkor kiemelték, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó megerősített, kötelező erejű minimumszabályok elfogadása során figyelembe kell venni a tagállamok jogi hagyományainak sokféleségét, és tiszteletben kell tartani intézményi autonómiájukat. E tekintetben a következő elemek fontosságát hangsúlyozták:

Ne írjanak elő kötelező erejű döntéshozatali hatásköröket (kvázi bírói feladatot) valamennyi egyenlőséggel foglalkozó szervre; inkább a tagállamok hatáskörébe kell utalni annak eldöntését, hogy kötelező erejű döntéshozatali hatáskörökkel ruházzák-e fel az egyenlőséggel foglalkozó szerveket, és hogy miként tudják a legmegfelelőbben biztosítani azok eredményességét.

Jelenleg nem célszerű az egyenlőséggel foglalkozó szervek kölcsönös értékelésén alapuló központosított akkreditációs rendszert létrehozni; hanem a mutatók listája alapján végzett rendszeres bizottsági nyomonkövetés révén kell lehetővé tenni annak értékelését, hogy milyen mértékben valósultak meg a kezdeményezés célkitűzései, és hogy a tagállamok eleget tettek-e az abban foglalt követelményeknek.

Annak szavatolása érdekében, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásai valamennyi potenciális áldozat számára igénybe vehetők legyenek, bizonyos fokú rugalmasságra van szükség az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek a tagállamok teljes területén való fizikai jelenléte tekintetében (pl. a tagállamoknak szabadon kellene dönteniük arról, hogy tetszésük szerint hogyan szervezik meg ezt a jelenlétet, például irodák állandó

hálózata, rendszeres helyi látogatások – „mobilirodák” – vagy a helyi civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés révén).

A tagállamoknak gondoskodniuk kellene arról, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek megfelelő megbízatással, feltételekkel és eszközökkel rendelkezzenek ahhoz, hogy teljesíteni tudják rendeltetésüket, annak előírása nélkül, hogy adott ügyekben hogyan kell ezt megtenniük (pl. hatáskörrel rendelkezniük arra, hogy bíróság előtt eljárjanak, azonban nem lennének kötelesek ezt megtenni).

A javaslat mindezen szempontokat figyelembe vette és tükrözte.

- **Alapjogok**

E javaslat célkitűzései összhangban vannak a Charta alkalmazásával és elősegítik azt, különös tekintettel a 21. cikkre, amely tilt bármely alapon történő, így a nem, fajon, etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést, valamint a 23. cikkre, amely előírja, hogy „a nők és férfiak közötti egyenlőséget minden területen, így a foglalkoztatás, a munkavégzés és a díjazás területén is biztosítani kell”. A 26. cikk elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási befogadásuk, valamint a közéletben való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

(4) KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A kezdeményezés nem jelent többletköltséget az Európai Bizottság és ügynökségei számára. Az FRA és az EIGE gyűjtené és elemezné a releváns adatokat, hogy elősegítése és figyelemmel kísérje ezen irányelv végrehajtását. Az ilyen típusú feladatok már szerepelnek az FRA⁵¹ és az EIGE⁵² meglévő megbízatásában, és további források nélkül is elvégezhetők.

(5) EGYÉB ELEMEEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A tagállamoknak az irányelv hatálybalépését követő 18 hónapon belül át kell ültetniük ezt az irányelvet, és átültető intézkedéseiket közölniük kell a Bizottsággal.

Annak értékelése céljából, hogy ez a kezdeményezés mennyire eredményesen valósítja meg a célkitűzéseit, a tagállamok ötévente jelentést tesznek annak alkalmazásáról, a Bizottság pedig végrehajtási jelentést fogad el a tagállamok által szolgáltatott információk, valamint az FRA és az EIGE által gyűjtött adatok alapján. Ez az adatgyűjtés a Bizottság által az említett ügynökségekkel és az Equinettel szoros együttműködésben kidolgozandó mutatók listáján alapul. A Bizottság szakértői csoport létrehozását tervezi, hogy egyeztessen a tagállamokkal ezekről a mutatókról.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

1. cikk – Az irányelv célja, tárgya és hatálya

⁵¹ A Tanács 168/2007/EK rendelete (2007. február 15.) az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének létrehozásáról (HL L 53., 2007.2.22., 1. o.), 4. cikk.

⁵² Az Európai Parlament és a Tanács 1922/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének létrehozásáról (HL L 403., 2006.12.30., 9. o.), 3. cikk.

Ez a rendelkezés meghatározza az irányelv célját, tárgyát és hatályát. Egyértelművé teszi, hogy az irányelvben megállapított minimumkövetelmények a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó, az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkoznak.

2. cikk – Az egyenlőséggel foglalkozó szervek kijelölése

Ez a cikk előírja a tagállamok számára, hogy jelöljenek ki egy vagy több egyenlőséggel foglalkozó szervet a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó megkülönböztetés leküzdése érdekében. A cikk tükrözi az említett irányelvek egyenértékű rendelkezését.

Még ha mostanra valamennyi tagállam kijelölt is egyenlőséggel foglalkozó szervet, az új irányelvben fenn kell tartani a legalább egy szerv kijelölésére vonatkozó kötelezettséget, mivel a jelenlegi rendelkezések törlésre kerülnek.

A 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvben foglalt, az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatáskörét és feladatait meghatározó rendelkezések is törlésre kerülnek. A Bizottság ezeket beépítette ebbe az irányelvbe, az alábbi új hatáskörökkel és feladatokkal együtt:

- Függetlenség: 3. cikk,
- Segítségnyújtás a megkülönböztetés áldozatainak: 6–9. cikk,
- Vélemények és ajánlások: 8., 13. és 14. cikk;
- Felmérések és jelentések: 14. cikk és 15. cikk, valamint
- Együttműködés: 12. cikk.

3. cikk – Függetlenség.

A függetlenség alapvető jellemző, amely az egyenlőséggel foglalkozó szervek megfelelő működését és rendeltetésük teljesítését hivatott biztosítani.

Ez a rendelkezés általános függetlenségi kötelezettséget állapít meg az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, míg az egyenlőségről szóló irányelvek rendelkezései csak azt írják elő, hogy hatáskörük keretein belül függetlenül járjanak el.

Ez a rendelkezés felsorolja azokat a konkrét követelményeket, amelyek hozzájárulnak a függetlenséghez és/vagy garantálják ezt a függetlenséget. Ezek az egyenlőséggel foglalkozó szervek jogi struktúrájára, elszámoltathatóságára, költségvetésére, személyzetére, szervezeti kérdéseire, valamint alkalmazottakra és vezetőikre vonatkozó, kompetenciájukat és függetlenségüket biztosító szabályokra vonatkoznak.

Ez a rendelkezés továbbá előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek belső szervezeti felépítése garantálja megbízatásuk és hatáskörük független gyakorlását. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek (belső) szervezeti felépítése meghatározó abból a szempontból, hogy képesek-e eredményesen ellátni hatáskörüket és feladataikat. Például az ügyekkel kapcsolatos döntéshozatal vagy véleménykiadás szükségessé teszi, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek pártatlanul járjanak el, az áldozatok támogatása során viszont előfordulhat, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek az áldozat oldalára kell állniuk.

Egyes egyenlőséggel foglalkozó szervek olyan nagyobb szervezetek részét képezik, amelyek több megbízással rendelkeznek, például nemzeti emberi jogi intézmények vagy ombudsmanok. Ezekben az esetekben konfliktus keletkezhet az e különböző megbízásokhoz rendelt erőforrások tekintetében – különösen akkor, ha a többi megbízást utólag egészítették ki az egyenlőségre vonatkozó megbízással –, valamint a hatáskörök gyakorlása vonatkozásában. Például az ombudsmanoknak általában pártatlanul kell eljárniuk, ami nem mindig egyeztethető össze az áldozatok segítségével, akár a bíróságok előtt is.

Ezek a feszültségek a szerv megfelelő szervezeti felépítésének elfogadásával oldhatók meg, vagyis úgy, hogy különböző kijelölt szervezeti egységek vagy alkalmazottak gyakorolják ezeket a hatásköröket és/vagy megbízásokat, azaz strukturális „tűzfalakat” alakítanak ki.

4. cikk – Források

A megfelelő erőforrások az egyenlőséggel foglalkozó szervek eredményes működésének és rendeltetésük teljesítésének előfeltételei.

Ez a rendelkezés általánosan arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsanak elegendő erőforrást az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára feladataik ellátásához és valamennyi hatáskörük eredményes gyakorlásához. Megállapítja továbbá azokat az alábbiakban felsorolt körülményeket és/vagy területeket, amelyeket a tagállamoknak figyelembe kell venniük a pénzügyi források meghatározásakor: a hatáskörök vagy feladatok bővülése, a megkülönböztetés potenciális kockázatainak kezelésére szolgáló automatizált rendszerek használatához szükséges különleges szakértelem szükségessége, elegendő tartalék az esetlegesen nehezen előre jelezhető perköltségek kezelésére, valamint a több megbízással rendelkező szerv részeként működő egyenlőséggel foglalkozó szerv szervezeti felépítése.

5. cikk – Megelőzés, előmozdítás és figyelemfelhívás

A megkülönböztetés elleni küzdelem az annak megelőzéséhez szükséges intézkedések meghozatalával kezdődik. Az egyenlőségről szóló hatályos irányelvekben felvázolt védelmi mechanizmusok alapvetően visszamenőleges jellegűek (a megkülönböztetés bekövetkeztét követően lépnek működésbe), személyre szabottak és áldozatközpontúak. Az irányelvek nem tartalmazznak átfogó megelőző mechanizmusokat, és a megelőzés nem tartozott kifejezetten az egyenlőséggel foglalkozó szervek eredeti feladatai közé.

Ami az egyenlő bánásmód előmozdítását illeti, először a 2000/43/EK irányelv nevezte az egyenlőséggel foglalkozó szerveket „az egyenlő bánásmód előmozdításával foglalkozó szervezeteknek”, majd az egyenlőségről szóló későbbi irányelvekben az „egyenlő bánásmód elemzésére, figyelemmel kísérésére és támogatására kijelölt szerv” megnevezés szerepelt. Az egyenlő bánásmód előmozdításában betöltött szerepük tehát mindig nyilvánvaló volt, de az irányelvek soha nem határozták meg kifejezetten.

Ez a rendelkezés most egyértelművé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepét az egyenlő bánásmód előmozdításában és – ahhoz szorosan kapcsolódva – a megkülönböztetés megelőzésében. Ennek az irányelvnek az a célja, hogy olyan közjogi szervként hozzák létre őket, amelyek feladata a közjogi és magánszervezetek egyenlő bánásmódhoz kapcsolódó kérdésekkel kapcsolatos ismereteinek bővítése és ilyen irányú kapacitásaik fejlesztése, a megkülönböztetés (ismételt) előfordulásának megelőzése céljából.

E rendelkezés célja továbbá annak biztosítása, hogy a tagállamok stratégiát fogadjanak el az egyenlőségi jogok és az egyenlőséggel foglalkozó szervek által nyújtott szolgáltatások

alacsony szintű ismertségének kezelésére, figyelembe véve a különböző célcsoportok sajátosságait.

6. cikk – Áldozatsegítés

Ez a rendelkezés meghatározza, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek hogyan kell segítséget nyújtaniuk az áldozatoknak, amikor megkapják a panaszukat: releváns és célzott tájékoztatást kell nyújtaniuk a jogi keretről, a rendelkezésre álló jogorvoslatokról, az egyenlőséggel foglalkozó szerv által nyújtott szolgáltatásokról, az alkalmazandó titoktartási szabályokról, a személyes adatok védelméről és a pszichológiai támogatás igénybevételének lehetőségeiről (még ha maguk az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek nem is felelősek az ilyen támogatás biztosításáért).

Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek gyűjthetik az érintett felek által önkéntesen megadott információkat. Előzetes értékelést kell készíteniük valamennyi panaszról, és tájékoztatniuk kell a panaszost értékelésükről és az általuk javasolt nyomon követésről. Attól függően, hogy hogyan értékelik az ügyet, dönthetnek a 7., a 8. vagy a 9. cikk szerinti nyomon követés mellett, és javaslatot tehetnek arra a panaszosnak.

7. cikk – Egyezség

Ez a cikk előírja a tagállamok számára, hogy maga az egyenlőséggel foglalkozó szerv vagy más, erre a célra létrehozott szervezet irányításával biztosítsák a békés vitarendezés lehetőségét, amennyiben valamennyi fél egyetért az ilyen eljárásban való részvétellel. A cikk mozgásteret biztosít a tagállamoknak ahhoz, hogy a nemzeti joggal összhangban meghatározzák az eljárás módozatait.

8. cikk – Vélemények és határozatok

Ez a rendelkezés lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek számára, hogy kivizsgálják a megkülönböztetés lehetséges eseteit, és panasz alapján vagy hivatalból (nem kötelező erejű) indokolással ellátott véleményt vagy (kötelező erejű) határozatot adjanak ki. Ha az érintett felek önként már elegendő információt adtak számukra, az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek további információkérés nélkül is kiadhatnak ilyen véleményeket/határozatokat. Valamennyi félnek rendelkeznie kell a jogszerű eljáráshoz való megfelelő jogokkal, beleértve a meghallgatáshoz való jogot is.

Mostanáig az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek hatásköre arra terjedt ki, hogy ajánlásokat tegyenek a megkülönböztetéssel összefüggő bármely kérdésben. Ebben az irányelvben megtartottuk az „ajánlás” kifejezést, amely a 13., 14. és 15. cikk szerinti szakpolitikai ajánlásokra utal. Egyes egyenlőséggel foglalkozó szervezetek ezt a hatáskört arra is felhasználták, hogy egyedi ügyekben tegyenek „ajánlásokat”. E két helyzet megkülönböztetése érdekében ez az irányelv a „vélemény” kifejezést használja az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek azon hatáskörére, hogy egyedi esetekre vonatkozó következtetéseket adjanak ki. Ezek a vélemények jogilag nem kötelező erejűek.

Egyes egyenlőséggel foglalkozó szervezetek – a nemzeti szabályok értelmében – kötelező erejű határozatokat is hozhatnak, amennyiben a tagállamok így határoznak. Bár ennek az irányelvnek nem célja, hogy minden tagállamban valamennyi egyenlőséggel foglalkozó szerv számára biztosítsa ezt a hatáskört, azokat a helyezeket is szabályozza, amelyekben az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek a nemzeti szabályok alapján ilyen hatáskörrel rendelkeznek, és arra törekszik, hogy biztosítsa a kötelező erejű határozatok végrehajtását.

Amennyiben megkülönböztetés történt, a vélemények és határozatok kibocsátása a megkülönböztetés megszüntetésének eszköze, és egyúttal lehetőséget kínál a további hasonló helyzetek megelőzésére is. Az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek a kifejezetten a helyzet orvoslását célzó intézkedések mellett adott esetben megelőző intézkedéseket is bele kell foglalniuk véleményükbe és határozatukba.

A vélemények vagy határozatok végrehajtásának ösztönzése és figyelemmel kísérése érdekében a tagállamoknak megfelelő mechanizmusokat – például visszajelzési kötelezettségeket – kell bevezetniük a vélemények nyomon követésére és a határozatok végrehajtására.

9. cikk – Peres eljárás

Ez a cikk bíróság előtti perképviseleti hatáskört biztosít az egyenlőséggel foglalkozó szervezet számára a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvben meghatározott egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása érdekében. A rendelkezéseket a szülők és gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló (EU) 2019/1158 irányelv 15 cikkében szereplő, a 2006/54/EK irányelvnek – a jelen javaslat rendelkezéseivel felváltandó – 20. cikkére való utalás alapján alkalmazni kell az egyenlőséggel foglalkozó szervezetre akkor is, amikor azok az (EU) 2019/1158 irányelv hatálya alá tartozó megkülönböztetés kezelése körében járnak el.

A perképviseleti hatáskör lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervezet számára, hogy konkrét támogatást nyújtsanak az áldozatok igazságszolgáltatáshoz való jogának érvényesítéséhez, valamint hogy stratégiai peres eljárások útján érjék el a szabályok jogi értelmezését és a társadalmi változást. E tekintetben különösen fontos, hogy a saját nevükben, közérdekből, azonosított áldozat hiányában, és több áldozat támogatása érdekében vagy nevében járassanak el. Végezetül annak a lehetősége, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervezet szóbeli vagy írásbeli nyilatkozatokat tehetnek a bíróságok előtt (pl. amicus curiae eljárásban), hasznosan egészíti ki az említett perképviseleti hatáskört, mivel kevesebb erőforrást igényel az egyenlőséggel foglalkozó szervezet részéről, azonban lehetővé teszi számukra, hogy benyújtsák szakértői véleményüket a bíróságokhoz.

Ez a rendelkezés azt is biztosítja, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervezet bíróság előtti eljáráshoz való joga tiszteletben tartsa a tisztességes eljárás és a fegyveregyenlőség elvét. Az egyenlőséggel foglalkozó szerv nem nyújthat be olyan bizonyítékokat az eljárásban, amelyeket a feltételezett elkövető vagy bármely harmadik fél az ugyanazon ügyben folytatott korábbi vizsgálatok során jogilag köteles volt benyújtani. Ez nem alkalmazandó abban az esetben, ha az egyenlőséggel foglalkozó szerv saját határozatának végrehajtására vagy bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásban vagy amicus curiae-ként jár el.

10. cikk – Eljárási biztosítékok

A 6–9. cikkben megállapított eljárásokhoz az érintett természetes és jogi személyeket megillető, megfelelő eljárási biztosítékokat kell kapcsolni a védelemhez, a titoktartáshoz és a bírósági felülvizsgálathoz való jog tekintetében. E biztosítékok nemzeti szabályoknak megfelelő meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik.

11. cikk – Hozzáférés, hozzáférhetőség és észszerű alkalmazkodás

Annak érdekében, hogy egyenlőséggel foglalkozó szervezet a megkülönböztetés valamennyi áldozatának segítséget tudjanak nyújtani, elengedhetetlen, hogy mindenki számára

akadálytalanul hozzáférhetők legyenek, továbbá hogy ingyenes szolgáltatásokat nyújtsanak a panaszosoknak a tagállamok egész területén, beleértve a vidéki és távoli területeket is. Ez a rendelkezés megköveteli továbbá valamennyi szolgáltatás hozzáférhetőségét, valamint észszerű alkalmazkodást ír elő a fogyatékkal élő személyek számára.

12. cikk – Együttműködés

Az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség előmozdításához alapvetően fontos a más közjogi és magánszervezetekkel való együttműködés, amely megalapozza az egyenlőséggel foglalkozó szervek munkáját, és összhangot teremt az általuk kifejtett tevékenység és más szervezetek tevékenysége között.

13. cikk – Konzultáció

E rendelkezés azt hivatott biztosítani, hogy az időszerű és átlátható eljárások elfogadásának köszönhetően a kormány és más közintézmények rendszeresen konzultáljanak az egyenlőséggel foglalkozó szervekkel az egyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet érintő kérdésekkel kapcsolatos közpolitikákról. Lehetővé teszi továbbá az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy az ilyen közpolitikákra vonatkozó ajánlásokat tegyenek, amely hatáskör az uniós jog szerinti létrehozásuk óta megilleti az egyenlőséggel foglalkozó szerveket. Ez a rendelkezés így hozzájárul az egyenlő bánásmód területén közszakértőként betöltött szerepük hangsúlyosabbá válásához.

14. cikk – Adatgyűjtés és az egyenlőségre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés

Ez a rendelkezés megállapítja az egyenlőséggel foglalkozó szervek i. saját tevékenységeire vonatkozó adatok gyűjtésére vonatkozó kötelezettségét, ii. felmérések elvégzésére vonatkozó jogkörét, iii. más közjogi vagy magánszervezetek által gyűjtött statisztikákhoz való hozzáférésre és azok feldolgozására vonatkozó jogkörét, valamint iv. koordinációs szerep betöltésére való lehetőségét az egyenlőségre vonatkozó adatok más közjogi vagy magánszervezetek általi gyűjtése során. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek így hozzájárulnak az egyenlőségre vonatkozó adatok gyűjtéséhez, amelyeket felhasználnak saját jelentéseikben, a 16. cikkben említett bizottsági nyomkövetési jelentésben, valamint a tagállamokban becsatornázásra kerülnek az egyenlő bánásmóddal és a hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos általános ismeretekbe.

Emellett ez a rendelkezés biztosítja, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek ajánlásokat tehessenek az egyenlőségre vonatkozó adatoknak a tagállamokban történő gyűjtésére vonatkozóan. Az egyenlőségre vonatkozó adatok gyűjtése elengedhetetlen a tudatosság erősítéséhez, az emberek érzékenységének növeléséhez, a megkülönböztetés számszerűsítéséhez, a tendenciák időbeli alakulásának bemutatásához, a megkülönböztetés fennállásának bizonyításához, az egyenlőségre vonatkozó jogszabályok végrehajtásának értékeléséhez, a pozitív intézkedések szükségességének bizonyításához és a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal elősegítéséhez.

15. cikk – Jelentések és stratégiai tervezés

E rendelkezés azt hivatott biztosítani, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek rendszeresen megtervezzék a munkájukat, és nyilvánosan beszámoljanak arról, valamint az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség helyzetéről. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek elősegítik, hogy a nyilvánosság ismereteket szerezzen a megkülönböztetésről és a saját munkájukról: közzéteszik a saját tevékenységükre vonatkozó adatokat, a panaszok számát

indokok és területek szerinti bontásban, valamint a tagállamokban tapasztalható hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos általános információkat.

Ezek az ismeretek egyúttal segíteni fogják ezeket a szerveket abban, hogy megalapozott döntéseket hozzanak munkájuk jövőbeli megszervezéséről, az elkövetkező évekre vonatkozó prioritásaikról, valamint arról, hogy hogyan tudják a legmegfelelőbben elosztani erőforrásaikat.

16. cikk Nyomon követés

E rendelkezés értelmében a Bizottság összeállítja az irányelv végrehajtásának nyomon követésére szolgáló közös mutatók listáját, és jelentést készít az irányelv alkalmazásáról. A mutatók kidolgozása során a Bizottság tanácsért fordulhat az FRA-hoz és az EIGE-hez. A mutatók listája kiterjed az egyenlőséggel foglalkozó szervek erőforrásaira, független működésére, tevékenységére és eredményességére, valamint megbízatásuk, hatáskörük vagy szervezeti felépítésük változásaira. Nemzeti és uniós szinten egyaránt kikérlik a tagállamok és az érdekelt felek véleményét, és figyelembe veszik az Equinet által kidolgozott mutatókat.

E cikk előírja továbbá, hogy a tagállamok a fent említett mutatók alapján ötévente közölik a Bizottsággal az irányelv végrehajtásával kapcsolatos valamennyi releváns információt, amelyek alapján a Bizottság elvégezheti az irányelv végrehajtásának felülvizsgálatát és elkészítheti végrehajtási jelentését.

17. cikk – Minimumkövetelmények

A visszalépés tilalmát kimondó általános rendelkezés azokra a tagállamokra vonatkozik, amelyek az irányelv által biztosítottnál magasabb szintű védelmet biztosító jogszabályokat hoztak vagy kívánnak elfogadni. Előírja, hogy ezen irányelv végrehajtása során nem ronthatók az egyenlőséggel foglalkozó szervek működési feltételei, amelyeket a tagállamok már korábban kialakítottak.

18. cikk – A személyes adatok kezelése

Az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek a feladataik ellátása érdekében – például panaszkezelés során – gyűjtött személyes adatokat az általános adatvédelmi rendelettel⁵³ összhangban kell kezelniük. Ez a cikk egyértelművé teszi, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervezet csak akkor gyűjthessenek személyes adatokat, ha arra szükség van az ezen irányelv szerinti valamely feladat teljesítéséhez. További biztosítékokat kell elfogadni minden olyan esetben, amikor az egyenlőséggel foglalkozó szervezetnek egy adott feladatuk ellátása érdekében különleges adatokat kell kezelniük.

19. cikk – Az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó jelenlegi rendelkezések hatályon kívül helyezése

Ez a cikk az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó meglévő rendelkezések törlése céljából módosítja a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvet és úgy rendelkezik, hogy a hatályon kívül helyezett rendelkezésekre való valamennyi hivatkozást ezen irányelvre való hivatkozásnak kell tekinteni.

⁵³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

A 21. cikk tovább pontosítja e cikk hatálybalépésének időpontját annak érdekében, hogy ne szakadjon meg az egyenlőséggel foglalkozó szervek működése.

20. cikk – Átültetés

Ez a rendelkezés meghatározza azt a maximális időtartamot, amely a tagállamok rendelkezésére áll az irányelv nemzeti jogban való hatályba léptetésére és a vonatkozó jogszabályok szövegének a Bizottsággal való közlésére. Ezt az időszakot az ezen irányelv hatálybalépésétől számított 18 hónapban határozzák meg.

21. cikk – Hatálybalépés

Ez egy általános rendelkezés, amely meghatározza, hogy az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. Biztosítja továbbá, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó jelenlegi rendelkezések az új rendelkezések alkalmazandóvá válásáig hatályban maradjanak.

22. cikk – Címzettek

Ez a címzettekre vonatkozó általános rendelkezés egyértelművé teszi, hogy az irányelv címzettjei a tagállamok.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a foglalkoztatás és munkavégzés terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról, valamint a 2006/54/EK irányelv 20. cikkének és a 2010/41/EU irányelv 11. cikkének hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 157. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

tekintettel az európai adatvédelmi biztos véleményére³,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A Szerződések és az Európai Unió Alapjogi Chartája az Unió alapvető értékeiként⁴ ismeri el az egyenlőséghez való jogot és a megkülönböztetésmentességhez való jogot, és az Unió már több irányelvet fogadott el a megkülönböztetés tilalmáról.
- (2) Az EUMSZ 157. cikkének (3) bekezdése értelmében az Európai Parlament és a Tanács intézkedéseket fogad el annak érdekében, hogy biztosítsa a férfiak és nők között az egyenlő esélyek és az egyenlő bánásmód elvének alkalmazását a foglalkoztatás és a munka területén, beleértve az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazás alapelvét is.
- (3) Ezen irányelv célja, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozóan minimumkövetelményeket állapítson meg eredményességük javítása és függetlenségük garantálása céljából, a 2006/54/EK⁵ és 2010/41/EU⁶ irányelvben lefektetett egyenlő bánásmód elve alkalmazásának megerősítése érdekében.

¹ HL C ., .,]. o.

² HL C ., .,]. o.

³ HL C ., .,]. o.

⁴ Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 2. és 3. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 8. és 10. cikke, valamint a Charta 21., 23. és 26. cikke.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.).

- (4) A 2006/54/EK irányelv tiltja a nemen alapuló megkülönböztetést a foglalkoztatás és munkavégzés – ideértve az előmenetelt is –, és a szakképzés, a munkafeltételek – ideértve a díjazást is –, valamint a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerek terén.
- (5) A 2010/41/EU irányelv tiltja az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti megkülönböztetést.
- (6) A 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv előírja a tagállamok számára, hogy jelöljenek ki egy vagy több szervet (a továbbiakban: egyenlőséggel foglalkozó szervek), amelyek feladata az egyenlő bánásmód előmozdítása – az elemzést, nyomon követést és támogatást is beleértve –, hogy az adott irányelvek hatálya alá tartozó indokokon alapuló megkülönböztetéstől mentesen, minden személy egyenlő bánásmódban részesüljön. Az irányelvek annak biztosítására kötelezik a tagállamokat, hogy e szervek hatásköre kiterjedjen az áldozatoknak történő önálló segítségnyújtásra, a megkülönböztetéssel kapcsolatos független vizsgálatok lefolytatására, független jelentések közzétételére és ajánlások tételére az ilyen hátrányos megkülönböztetéssel összefüggő bármely kérdésben. Előírják továbbá a tagállamok számára annak biztosítását, hogy e szervek feladatai magukban foglalják a megfelelő európai szervezetekkel, például a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetével folytatott információcserét.
- (7) A 2000/43/EK⁷ és a 2004/113/EC⁸ európai parlamenti és tanácsi irányelv szintén rendelkezik az egyenlőséggel foglalkozó szervek kijelöléséről.
- (8) Valamennyi tagállam létrehozta a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv szerinti egyenlőséggel foglalkozó szerveket. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek sokszínű rendszere jött létre, és bevált módszerek alakultak ki. Számos egyenlőséggel foglalkozó szerv azonban kihívásokkal néz szembe, különösen a feladatai ellátásához szükséges erőforrások, függetlenség és hatáskörök tekintetében⁹.
- (9) A 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv széles mérlegelési jogkörrel ruházta fel a tagállamokat az egyenlőséggel foglalkozó szervek felépítése és működése tekintetében. Ennek eredményeként jelentős különbségek alakultak ki a tagállamok által létrehozott szervek megbízatása, hatásköre, felépítése, forrásai és operatív működése tekintetében. Ez pedig azt jelenti, hogy a tagállamok eltérő védelmet nyújtanak a megkülönböztetéssel szemben.
- (10) Annak érdekében, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatékonyan hozzájárulhassanak a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv végrehajtásához az egyenlő bánásmód előmozdítása, a megkülönböztetés megelőzése, valamint az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén megkülönböztetést elszenvedő valamennyi egyén és csoport számára az Unió egész területén biztosított segítségnyújtás révén, e szervek működésére vonatkozóan kötelező minimumszabályokat kell elfogadni. Az új előírásoknak az (EU) 2018/951 bizottsági

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/41/EU irányelve (2010. július 7.) az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 180., 2010.7.15., 1. o.).

⁷ A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19., 22. o.).

⁸ A Tanács 2004/113/EK irányelve (2004. december 13.) a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 373., 2004.12.21., 37. o.).

⁹ Részletes elemzés található a következő dokumentumban: „Az egyenlőséggel foglalkozó szervekről, valamint az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló bizottsági ajánlások végrehajtásáról”, SWD(2021) 63 final.

ajánlás¹⁰ alkalmazása során szerzett tapasztalatokra kell támaszkodniuk, építve annak egyes rendelkezéseire, és szükség esetén új szabályokat kell megállapítaniuk. Más releváns dokumentumokból is meríteniük kell, például a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI) által elfogadott, az egyenlőséggel foglalkozó szervekről szóló 2. általános politikai ajánlásból¹¹, valamint az ENSZ által elfogadott és a nemzeti emberi jogi intézményekre vonatkozó párizsi elvekből¹².

- (11) A 79/7/EGK¹³, 2000/43/EK, 2000/78/EK¹⁴ és 2004/113/EK irányelv hatálya alá tartozó kérdések tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó azonos kötelező minimumszabályokat határoz meg *[a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a foglalkoztatás és a munkavégzés terén a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a szociális biztonság, továbbá az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása terén a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról, valamint a 2000/43/EK irányelv 13. cikkének és a 2004/113/EK irányelv 12. cikkének hatályon kívül helyezéséről]* szóló (EU) .../... irányelv¹⁵.
- (12) Ezt az irányelvet az egyenlőséggel foglalkozó szervek fellépésére kell alkalmazni a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó kérdések tekintetében. A normák csak az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozhatnak, és nem terjeszthetik ki az említett irányelvek tárgyi vagy személyi hatályát.
- (13) Ezt az irányelvet a szülők és gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló (EU) 2019/1158 irányelv 15 cikkében szereplő, a 2006/54/EK irányelvnek – a jelen irányelv rendelkezéseivel felváltandó – 20. cikkére való utalás alapján alkalmazni kell az egyenlőséggel foglalkozó szervekre, amikor azok az (EU) 2019/1158 irányelv hatálya alá tartozó megkülönböztetés kezelése körében járnak el.
- (14) A férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről szóló javasolt irányelvet¹⁶ *lex specialis*-nak kell tekinteni a 2006/54/EK irányelv végrehajtási rendelkezéseire képest, amelyek helyébe ez az irányelv lép. Amennyiben a bérek átláthatóságáról szóló jövőbeli irányelv a jelen irányelvben szereplőknél szigorúbb minimumszabályokat határoz meg az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazással – ideértve a bérek átláthatóságát

¹⁰ A Bizottság (EU) 2018/951 ajánlása (2018. június 22.) az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról (HL L 167., 2018.7.4., 28. o.).

¹¹ Az ECRI 2. sz. felülvizsgált általános politikai ajánlása az egyenlőséggel foglalkozó szervekről a rasszizmus és az intolerancia elleni nemzeti szintű küzdelem érdekében, elfogadva: 1997. június 13., és felülvizsgálva: 2017. december 7.

¹² A nemzeti emberi jogi intézmények jogállására vonatkozó elvek, amelyek az ENSZ Közgyűlésének 1993. december 20-i 48/134. sz. határozatával kerültek elfogadásra.

¹³ A Tanács 79/7/EGK irányelve (1978. december 19.) a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról (HL L 6., 1979.1.10., 24. o.).

¹⁴ A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (HL L 303., 2000.12.2., 16. o.).

¹⁵ COM(2022)689.

¹⁶ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről (COM(2021) 93 final).

is – kapcsolatos ügyek tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, az ezen irányelvben meghatározottakkal szemben azokat a szabályokat kell alkalmazni.

- (15) Az egyenlő bánásmód előmozdítása, a megkülönböztetés megelőzése és a hátrányos megkülönböztetés áldozatainak segítése során az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek különös figyelmet kell fordítaniuk a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK, a 2004/113/EK, 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv által védett, több indok alapján történő megkülönböztetésre.
- (16) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek csak akkor tölthetik be hatékonyan szerepüket, ha teljesen függetlenül, külső befolyás nélkül tudnak eljárni. E célból a tagállamoknak számos olyan kritériumot kell figyelembe venniük, amelyek hozzájárulnak az egyenlőséggel foglalkozó szervek függetlenségéhez. Az egyenlőséggel foglalkozó szerveket nem helyénvaló egy minisztérium vagy olyan szerv részeként létrehozni, amely közvetlenül a kormánytól kap utasításokat. Minden alkalmazottnak vagy vezetői pozíciót betöltő személynek – például az egyenlőséggel foglalkozó szerv igazgatóságának tagjaként, az egyenlőséggel foglalkozó szerv vezetőjeként, helyetteseként vagy esetlegesen megbízott vezetőjeként – függetlennek kell lennie, megfelelő képzettséggel kell rendelkeznie, és kiválasztása átlátható eljárással kell, hogy történjen. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára lehetővé kell tenni, hogy kezeljék saját költségvetésüket és erőforrásaikat, többek között saját személyzetük kiválasztása és irányítása révén, és hogy meghatározhassák saját prioritásaikat.
- (17) Annak biztosítása érdekében, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek valamennyi hatáskörüket gyakorolhassák és minden feladatukat elláthassák, a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek belső szervezeti felépítése lehetővé tegye különböző hatásköreik független gyakorlását. Kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a helyzetekre, amikor a szerveknek pártatlannak kell lenniük, és egyúttal támogatást is kell nyújtaniuk az áldozatoknak. Ez különösen fontos abban az esetben, ha az egyenlőséggel foglalkozó szerv pártatlanságot igénylő, kötelező erejű határozatok meghozatalára vonatkozó hatáskörrel rendelkezik, vagy olyan, több megbízatással rendelkező szerv része, ahol egy másik megbízatás pártatlanságot követel meg. A vonatkozó hatáskörök és feladatok szigorú szétválasztását biztosító belső struktúrának garantálnia kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szerv hatékonyan gyakorolhassa azokat.
- (18) A megfelelő források hiánya kulcsprobléma, amely akadályozza az egyenlőséggel foglalkozó szerveket feladataik megfelelő ellátásában. A tagállamoknak ezért biztosítaniuk kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek elegendő finanszírozásban részesüljenek, képzett személyzetet alkalmazhassanak, valamint megfelelő helyiségekkel és infrastruktúrával rendelkezzenek ahhoz, hogy minden egyes feladatukat hatékonyan, észszerű időn belül és a nemzeti jogban megállapított határidőkön belül elvégezhessék. Költségvetési előirányzatuknak stabilnak kell lennie – kivéve a hatáskörök növekedése esetén –, többéves alapon kell azt tervezni és lehetővé kell tennie számukra, hogy fedezzék az esetlegesen nehezen előre látható költségeket, mint például a jogvitákhoz kapcsolódóakat. Annak biztosítása érdekében, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek elegendő forrással rendelkezzenek, költségvetésük nem szenvedhet a más közintézményekre vonatkozó átlagos csökkentéseket lényegesen meghaladó csökkentéseket; hasonlóképpen, költségvetésük éves növekedését legalább a más szervezeteknek nyújtott finanszírozás átlagos növekedéséhez kell kötni. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatainak és megbízatásának bővítése esetén arányosan növelni kell a forrásokat.

- (19) Az automatizált rendszerek, beleértve a mesterséges intelligenciát is, hasznos eszközt jelentenek a megkülönböztetés mintáinak azonosításához, de az algoritmikus megkülönböztetés szintén kockázatot jelent. Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek ezért egyrészt hozzáféréssel kell rendelkezniük olyan képzett személyzethez vagy szolgáltatásokhoz, amelyek képesek automatizált rendszereket használni munkájukhoz, másrészt értékelni tudják, hogy azok megfelelnek-e a megkülönböztetésmentességre vonatkozó szabályoknak. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervezet megfelelő digitális erőforrásokkal lássák el, akár közvetlenül, akár alvállalkozásba adás útján.
- (20) Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek más szereplőkkel együtt kulcsszerepet játszanak a megkülönböztetés megelőzésében és az egyenlőség előmozdításában. A megkülönböztetés strukturális vonatkozásainak kezelése és a társadalmi változás elősegítése érdekében elő kell mozdítaniuk az esélyegyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségeket, a bevált módszereket, a pozitív fellépést és az egyenlőség általános érvényesítését a közjogi és magánszervezetek körében, és megfelelő képzést, tájékoztatást, tanácsadást, iránymutatást és támogatást kell biztosítani számukra. Kommunikálniuk kell a közjogi és magánszervezetekkel és a megkülönböztetés kockázatának kitett csoportokkal, és nyilvános vitákban kell részt venniük a sztereotípiák leküzdése, valamint a sokszínűséggel és annak előnyeivel kapcsolatos tudatosság növelése érdekében, amely az Unió egyenlőségre vonatkozó stratégiáinak kulcsfontosságú pillére.
- (21) A megelőzésen túl az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek legfontosabb feladata, hogy segítséget nyújtsanak a megkülönböztetés áldozatainak. Ennek a segítségnyújtásnak mindig magában kell foglalnia a kulcsfontosságú információk biztosítását a panaszosok számára, valamint panaszuk előzetes értékelését a felektől önkéntes alapon gyűjtött kezdeti információk alapján. A tagállamoknak kell meghatározniuk azokat a módokat, amelyek alapján az egyenlőséggel foglalkozó szerv kibocsátja ezt az értékelést, például az eljárás időkeretét vagy az ismétlődő vagy visszaélészerű panaszokkal szembeni eljárási biztosítékokat.
- (22) Annak biztosítása érdekében, hogy minden áldozat panaszt tehessen, lehetővé kell tenni a panaszok különböző módokon történő benyújtását. A tagállamoknak kellő figyelmet kell fordítaniuk az (EU) 2018/951 bizottsági ajánlásra, amely értelmében lehetővé kell tenni az egyenlőséggel foglalkozó szervezetekhez történő szóbeli, írásbeli és online panaszbenyújtást a panaszos által választott olyan nyelven, amely az egyenlőséggel foglalkozó szerv elhelyezkedése szerinti tagállamban általános nyelv. Az alacsony bejelentési arány egyik okának – nevezetesen a megtorlástól való félelemnek – a kezelése érdekében, valamint az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről szóló (EU) 2019/1937 irányelv¹⁷ sérelme nélkül, a tanúk és a visszaélést bejelentő személyek, valamint lehetőség szerint a panaszosok számára biztosítani kell a titoktartást.
- (23) Annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a viták gyors, megfizethető, peren kívüli rendezését, a tagállamoknak lehetőséget kell biztosítaniuk a felek számára, hogy vitáik békés rendezését kérjék az egyenlőséggel foglalkozó szerv vagy más, erre a célra létrehozott szervezet révén. A nemzeti jognak megfelelően meg kell határozniuk a peren kívüli rendezési eljárás körülményeit.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

- (24) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelvben megállapított egyenlő bánásmód elvének esetleges megsértését gyanítják, lehetővé kell tenni számukra, hogy panaszt követően vagy hivatalból további lépéseket tegyenek.
- (25) A bizonyítékok kulcsfontosságúak annak megállapításához, hogy történt-e megkülönböztetés, és az gyakran a feltételezett elkövető kezében van. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára ezért lehetővé kell tenni, hogy hozzáférjenek a hátrányos megkülönböztetés megállapításához szükséges információkhoz, és együttműködjenek az érintett közszolgálatokkal, például a munkaügyi felügyelőségekkel vagy a tanfelügyelőségekkel. A tagállamoknak megfelelő keretet kell létrehozniuk e hatáskör gyakorlásához, a nemzeti szabályokkal és eljárásokkal összhangban.
- (26) Az akár önkéntesen, akár vizsgálat útján összegyűjtött bizonyítékok alapján az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek értékelést kell adniuk a panaszos és az állítólagos elkövető részére. A tagállamoknak meg kell határozniuk, hogy jogilag kötelező-e ez az értékelés, amely lehet nem kötelező erejű vélemény vagy kötelező erejű végrehajtható határozat. Mindkettőnek tartalmaznia kell az értékelés indokolását, és szükség esetén a megállapított jogsértés orvoslására és a további előfordulásának megelőzésére irányuló intézkedéseket. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek munkájának hatékonysága érdekében a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell elfogadniuk a vélemények nyomon követésére és a határozatok végrehajtására.
- (27) Munkájuk és az egyenlőségről szóló jog előmozdítása érdekében az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára lehetővé kell tenni, hogy személyes adatok közlése nélkül közvélemények véleményeik és határozataik összefoglalóját.
- (28) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveket fel kell jogosítani arra, hogy a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvben megállapított egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartásának biztosításához való hozzájárulás érdekében polgári vagy közigazgatási ügyekben bíróság előtt eljárjanak. Bár e bírósági eljárások a nemzeti eljárásjog hatálya alá tartoznak – beleértve a keresetek elfogadhatóságára vonatkozó nemzeti szabályokat is –, e szabályok és különösen a jogos érdekre vonatkozó feltételek nem alkalmazhatók oly módon, hogy az aláássa az egyenlőséggel foglalkozó szervek eljáráshoz való jogának hatékonyságát. Az ezen irányelv által az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára biztosított vizsgálati és döntéshozatali hatáskörök, valamint a bíróság előtti eljáráshoz való jog megkönnyíti a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvbe foglalt, a bizonyítási teherről és a jogok védelméről szóló hatályos rendelkezések gyakorlati végrehajtását. Az ezen irányelvben előírt feltételek mellett az egyenlőséggel foglalkozó szervek képesek lesznek olyan tényeket megállapítani, „amelyekből vélelmezni lehet, hogy közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés történt”, és ezáltal teljesítik a 2000/43/EK irányelv 8. cikkében, a 2000/78/EK irányelv 10. cikkében és a 2004/113/EK irányelv 9. cikkében előírt feltételeket. Támogatásuk ezért meg fogja könnyíteni az áldozatok igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését.
- (29) A keresetőségi jog lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy az áldozatok nevében vagy érdekében járjanak el, akiket eljárási és pénzügyi akadályok vagy a viktimizációtól való félelem gyakran visszatart, lehetővé téve számukra az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítését. A keresetőségi jog azt is lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy stratégiailag kiválasszák azokat az ügyeket, amelyeket a nemzeti bíróságok elé visznek, és hogy

hozzájáruljanak az egyenlő bánásmódra vonatkozó jogszabályok megfelelő értelmezéséhez és alkalmazásához.

- (30) A hátrányos megkülönböztetés egyes eseteivel nehéz felvenni a küzdelmet, mivel nincs olyan panaszos, aki maga indítana ügyet. A Bíróság a C-54/07. sz. Feryn-ügyben hozott ítéletében¹⁸, amelyet egy egyenlőséggel foglalkozó szerv indított a saját nevében, megerősítette, hogy a hátrányos megkülönböztetés akár azonosítható sértett hiányában is megállapítható. Ezért fontos, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek a közérdek védelme érdekében saját nevükben léphetnek fel.
- (31) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára is lehetővé kell tenni szóbeli vagy írásbeli nyilatkozatok tételét a bíróságok előtt (pl. amicus curiae eljárásban), hogy az ügyeket szakértői véleményükkel könnyebben támogassák.
- (32) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek bíróság előtti eljáráshoz való joga tiszteletben kell, hogy tartsa a tisztességes eljárás és a fegyveregyenlőség elvét. Ezért az egyenlőséggel foglalkozó szerv nem nyújthat be bírósági eljárásban olyan, ugyanazon ügy korábbi vizsgálatai során beszerzett bizonyítékokat, amelyeket a feltételezett elkövető vagy bármely harmadik fél jogilag köteles volt benyújtani, kivéve, ha félként jár el egy saját határozat végrehajtására vagy bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásban, vagy amicus curiae-ként jár el.
- (33) A személyhez fűződő jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a tagállamoknak megfelelő eljárási biztosítékokkal együtt kell meghatározniuk az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatásköreit, biztosítva az olyan kulcsfontosságú elvek megfelelő védelmét, mint a védelemhez való jog, a bírósági felülvizsgálathoz való jog és a titoktartáshoz való jog.
- (34) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek bíróság előtti eljáráshoz való jogára vonatkozó rendelkezések nem módosítják a sértettek, valamint azon, a sértettek jogait érvényesítő egyesületek, szervezetek vagy más jogi személyek jogait, amelyeknek – a nemzeti jogukban megállapított kritériumoknak megfelelően – jogos érdeke fűződik a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv betartásának biztosításához, az említett irányelvekben meghatározottak szerint.
- (35) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek munkájának hatékonysága attól is függ, hogy a megkülönböztetés kockázatának kitett csoportoknak teljes körű hozzáférést biztosítanak-e szolgáltatásaikhoz. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által végzett felmérés¹⁹ szerint az etnikai vagy bevándorló kisebbségi csoportok tagjainak 71 %-a számolt be arról, hogy nincs tudomása olyan szervezetről, amely támogatást vagy tanácsadást nyújt a megkülönböztetés áldozatainak. E hozzáférés támogatása szempontjából kulcsfontosságú lépés a tagállamok részéről annak biztosítása, hogy az emberek ismerjék jogukat, és tisztában legyenek az egyenlőséggel foglalkozó szervek létezésével és az általuk kínált szolgáltatásokkal. Ez különösen fontos a hátrányos helyzetű csoportok és azon csoportok esetében, amelyek esetében az információkhoz való hozzáférés – például gazdasági helyzet, fogyatékoság, írástudás vagy az online eszközökhöz való hozzáférés hiánya miatt – akadályozott lehet.
- (36) Mindenki számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásaihoz és kiadványaihoz. E célból fel kell tártani és kezelni kell az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásaihoz való hozzáférés potenciális akadályait. A szolgáltatásoknak ingyeneseknek kell lenniük a panaszosok számára. A

¹⁸ A Feryn-ügyben hozott 2008. július 10-i ítélet (C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397).

¹⁹ FRA EU-MIDIS II felmérés.

tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásai az egész területükön elérhetőek legyenek minden potenciális áldozat számára, például helyi irodák – többek között mobil irodák – létrehozása, helyi kampányok szervezése vagy a helyi megbízottakkal vagy civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés révén.

- (37) Az Unió és valamennyi tagállam részes fele a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek²⁰ (UNCRPD), amely magában foglalja fogyatékossgal élő személyek számára egyenlő és hatékony jogvédelem biztosítására vonatkozó kötelezettséget a megkülönböztetés minden formájával szemben. Ezt az irányelvet a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban kell értelmezni. Annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára egyenlő és hatékony jogi védelmet és hozzáférést biztosítsanak az egyenlőséggel foglalkozó szervek valamennyi szolgáltatásához és tevékenységéhez, az (EU)2019/882 irányelvben meghatározott követelményekkel összhangban biztosítani kell a hozzáférhetőséget és az észszerű alkalmazkodást. Az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek biztosítaniuk kell a fizikai és elektronikus²¹ hozzáférhetőséget azáltal, hogy megelőzik és megszüntetik azokat az akadályokat, amelyekkel a fogyatékossgal élő személyek a szolgáltatásaikhoz és információikhoz való hozzáférés során szembesülhetnek, és észszerű alkalmazkodást kell biztosítaniuk, megfelelő módosítások és kiigazítások révén, amennyiben adott esetben szükséges.
- (38) Elengedhetetlen az egymástól való tanulás, a koherencia és a következetesség szempontjából annak lehetővé tétele, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek hosszú távon rendszeresen egyeztessenek és együttműködjenek különböző szinteken, ami szélesítheti a munkájuk hatását és ismertségét. Az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek együtt kell működniük, ugyanazon tagállam és más tagállamok egyéb egyenlőséggel foglalkozó szerveivel – többek között az egyenlőség előmozdításával foglalkozó nemzeti szervek európai hálózatának (Equinet) keretében –, valamint helyi, regionális, nemzeti, uniós és nemzetközi szintű közjogi és magánszervezetekkel, például civil társadalmi szervezetekkel, adatvédelmi hatóságokkal, szakszervezetekkel, munkaügyi és tanfelügyelőségekkel, bűnüldöző szervekkel, az emberi jogok védelméért nemzeti szinten felelős ügynökségekkel, az uniós forrásokat kezelő hatóságokkal, a nemzeti roma kapcsolattartó pontokkal, fogyasztói szervezetekkel, valamint a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény előmozdítását, védelmét és nyomon követését szolgáló független nemzeti mechanizmusokkal. Ez az együttműködés nem foglalhatja magában a személyes adatok cseréjét (azaz az egyenlőségre vonatkozó adatok olyan formában történő cseréjét, hogy az egyének azonosíthatók legyenek).
- (39) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek nem tölthetik be teljes mértékben szakértői szerepüket az egyenlő bánásmód területén, ha a politikai döntéshozatali folyamatban nem konzultálnak velük kellő időben a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos kérdésekben. Ezért a tagállamoknak átlátható eljárásokat kell kialakítaniuk annak biztosítására, hogy a konzultáció időben történjen. Lehetővé kell tenniük továbbá az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy ajánlásokat fogalmazzanak meg és tegyenek közzé.

²⁰ HL L 23., 2010.1.27., 37. o.

²¹ Lásd: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2102 irányelve (2016. október 26.) a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről (HL L 327., 2016.12.2., 1. o.) és a kapcsolódó végrehajtási határozat.

- (40) Az egyenlőségre vonatkozó adatok elengedhetetlenek a tudatosság fokozásához, az emberek érzékenységének növeléséhez, a megkülönböztetés számszerűsítéséhez, a tendenciák időbeli alakulásának bemutatásához, a megkülönböztetés fennállásának bizonyításához, az egyenlőségre vonatkozó jogszabályok végrehajtásának értékeléséhez, a pozitív intézkedések szükségességének bizonyításához és a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal elősegítéséhez²². Az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek elő kell segíteniük az egyenlőségre vonatkozó releváns adatok e célból történő kidolgozását, például úgy, hogy rendszeres kerekasztal-beszélgetéseket szerveznek az összes érintett szervezet részvételével. Emellett saját tevékenységükkel kapcsolatos adatokat kell gyűjteniük és elemezniük, vagy felméréseket kell végezniük, valamint lehetővé kell tenni számukra, hogy hozzáférjenek a más közjogi vagy magánszervezetek – például a nemzeti statisztikai hivatalok, a nemzeti bíróságok, a munkaügyi és tanfelügyelőségek, a szakszervezetek vagy a civil társadalmi szervezetek – által a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv szerinti megbízatásuk körébe tartozó kérdésekre vonatkozóan gyűjtött statisztikai információkhoz, és felhasználják azokat. Ezek a statisztikai információk nem tartalmazhatnak személyes adatokat.
- (41) A tevékenységeikről szóló éves jelentés közzététele mellett az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek rendszeresen jelentést kell közzétenniük a megbízatásuk körébe tartozó megkülönböztetéssel kapcsolatos tagállamokbeli helyzet átfogó értékeléséről. A jelentésnek tájékoztatást kell nyújtania a közjogi és magánszervezetek számára, és iránymutatásként kell szolgálnia az egyenlőséggel foglalkozó szervek jövőbeli prioritásainak meghatározásához. A jelentés nem tartalmazhat személyes adatokat.
- (42) A jövőre vonatkozó elképzeléseik, valamint szervezetük céljainak és célkitűzéseinek meghatározása érdekében az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek többéves programot kell elfogadniuk. Ez lehetővé kell, hogy tegye számukra, hogy idővel biztosítsák a különböző munkaterületek koherenciáját, és a hosszú távú cselekvési terv részeként kezeljék a megbízatásuk körébe tartozó megkülönböztetés rendszerszintű problémáit.
- (43) Ezen irányelv hatékonyságának értékelése érdekében létre kell hozni egy mechanizmust az irányelv alkalmazásának nyomon követésére, valamint – a megfelelés ellenőrzése mellett – az irányelv gyakorlati hatásainak értékelésére is. A Bizottságnak kell felelnie e nyomon követésért, és rendszeresen jelentést kell készítenie az alkalmazásról. Annak biztosítása érdekében, hogy ezen irányelv gyakorlati hatásai tekintetében a 16. cikk (2) bekezdése szerinti tagállami jelentéstételi kötelezettségek végrehajtása egységes feltételek mellett történjen, a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy összeállítsa az adatgyűjtés alapjául szolgáló releváns mutatók jegyzékét. E nyomon követés nem terjedhet ki a személyes adatok kezelésére.
- (44) Ez az irányelv minimális követelményeket határoz meg, így lehetőséget biztosít a tagállamoknak, hogy kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. Ezen irányelv végrehajtása a tagállamok egyikében sem szolgálhat alapul a már elért szinthez képest történő visszalépéshez.

²²

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2000/43/EK tanácsi irányelv (a faji egyenlőségről szóló irányelv) és a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv (a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv) alkalmazásáról, SWD(2021) 63 final.

- (45) Ez az irányelv a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelvben megállapított szabályokra épül azáltal, hogy megerősített normákat vezet be az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozóan. Ezért a 2006/54/EK irányelv 20. cikkének és a 2010/41/EU irányelv 11. cikkének az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó korábbi rendelkezéseit hatályon kívül kell helyezni.
- (46) Ezen irányelv célja az egyenlőséggel foglalkozó szervek minimumszabályoknak megfelelő működésének biztosítása, hatékonyságuk javítása és függetlenségük garantálása, valamint az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának megerősítése céljából. Mivel ezen irányelv céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért azokat uniós szinten kell megvalósítani, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv, amely minimumszabályok megállapítására korlátozódik, nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (47) A személyes adatok ezen irányelv szerinti, egyenlőséggel foglalkozó szervek általi kezelését az (EU) 2016/679 rendelettel teljes összhangban kell végezni. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatait – az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének e) pontjával összhangban, az említett rendelet 6. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezve – jogszabályban egyértelműen meghatározzák. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek csak a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvből eredő alapvető jogok és kötelezettségek érvényesítésére irányuló, ezen irányelv szerinti feladataik ellátásához szükséges mértékben kezelhetnek személyes adatokat. Azokat az egyéneket, akiknek a személyes adatait kezelik, tájékoztatni kell az érintettként őket megillető jogokról, beleértve a nemzeti szinten rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket is.
- (48) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatainak teljesítése a személyes adatok különleges kategóriáinak, nevezetesen a faji vagy etnikai származásra, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra vagy szexuális irányultságra vonatkozó adatok kezelését teszi szükségessé, a tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti jog tiszteletben tartsa az adatvédelemhez való jog lényegi tartalmát, és az (EU) 2016/679 rendelet 9. cikke (2) bekezdésének g) pontjával összhangban megfelelő és konkrét intézkedéseket írjon elő az érintett alapvető jogainak és érdekeinek védelme érdekében. E biztosítékoknak magukban kell foglalniuk például olyan belső politikákat és intézkedéseket, amelyek biztosítják az adattakarékosságot, lehetőség szerint többek között a személyes adatok anonimizálása révén; alkalmazzák a személyes adatok álnevesítését és titkosítását; megakadályozzák a személyes adatokhoz való jogosulatlan hozzáférést és azok jogosulatlan továbbítását; valamint biztosítják, hogy a személyes adatokat csak a kezelésük céljainak eléréséhez szükséges ideig kezelik.
- (49) Az (EU) 2018/1725 rendelet 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban konzultációra került sor az európai adatvédelmi biztossal, aki [date]-án/-én nyilvánított véleményt.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Az irányelv célja, tárgya és hatálya

- (1) Ez az irányelv az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó minimumkövetelményeket állapít meg eredményességük javítása és függetlenségük garantálása céljából, a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvben lefektetett egyenlő bánásmód elve alkalmazásának megerősítése érdekében.
- (2) Az ezen irányelv alapján a tagállamokra rótt kötelezettségek és az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatai kiterjednek a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvből eredő jogokra és kötelezettségekre.

2. cikk

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek kijelölése

A tagállamok kijelölnek egy vagy több szervet (a továbbiakban: egyenlőséggel foglalkozó szervek) az ezen irányelvben meghatározott hatáskörök gyakorlására.

Ezek a szervek az emberi jogok védelméért vagy az egyén jogainak védelméért nemzeti szinten felelős intézmények részét képezhetik.

3. cikk

Függetlenség

- (1) A tagállamok intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladataik ellátása és hatásköreik gyakorlása során függetlenek és külső befolyástól mentesek legyenek, különösen jogi struktúrájuk, elszámoltathatóságuk, költségvetésük, személyzetük és szervezeti kérdések tekintetében.
- (2) A tagállamok átlátható szabályokat és biztosítékokat írnak elő az egyenlőséggel foglalkozó szervek személyzetének kiválasztására, kinevezésére, visszahívására és esetleges összeférhetetlenségére vonatkozóan, különös tekintettel a vezetői pozíciót betöltő személyekre, azok kompetenciájának és függetlenségének garantálása érdekében.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy – különösen az egyenlőséggel foglalkozó szervek belső szervezeti felépítésében – megfelelő biztosítékok álljanak rendelkezésre hatásköreik független gyakorlásának garantálása érdekében, nevezetesen azokban az esetekben, amikor egyes hatáskörök pártatlanságot igényelnek, mások pedig az áldozatok támogatására összpontosítanak.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a több megbízással rendelkező szervek belső szervezeti felépítésében megfelelő biztosítékok álljanak rendelkezésre az egyenlőséggel kapcsolatos megbízatás önálló gyakorlásának garantálása érdekében.

4. cikk

Erőforrások

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy minden egyenlőséggel foglalkozó szerv rendelkezzen mindazokkal az emberi, műszaki és pénzügyi erőforrásokkal, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó valamennyi alapon és területen hatékonyan elássa valamennyi feladatát és gyakorolja valamennyi hatáskörét, akár a hatáskörök bővülése, a panaszszám és a perköltségek emelkedése, vagy automatizált rendszerek használata esetén is.
- (2) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek több megbízással rendelkező szerv részét képezik, az (1) bekezdést kifejezetten az egyenlőséggel kapcsolatos megbízáásra, valamint az azt támogató személyzetre és rendszerekre kell alkalmazni.

5. cikk

Megelőzés, előmozdítás és figyelemfelhívás

A tagállamok:

- a) stratégiát fogadnak el annak érdekében, hogy az egész területükön felhívják a lakosság figyelmét a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv szerinti jogokra, valamint az egyenlőséggel foglalkozó szervek és szolgáltatásaik létezésére, különös figyelmet fordítva a hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitett egyénekre és csoportokra;
- b) biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek részt vegyenek a megkülönböztetés megelőzésében és az egyenlő bánásmód előmozdításában, és fogadjanak el olyan stratégiát, amely meghatározza, hogy hogyan vesznek részt a nyilvános párbeszédben, hogyan kommunikálnak a megkülönböztetés kockázatának kitett egyénekkel és csoportokkal, miként nyújtanak képzést és iránymutatást, valamint hogyan mozdítják elő az egyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségeket, az egyenlőség általános érvényesítését és a pozitív fellépést a közjogi és magánszervezetek körében.

Ennek során a tagállamok és az egyenlőséggel foglalkozó szervek figyelembe veszik az egyes célcsoportok számára legmegfelelőbb kommunikációs eszközöket és formátumokat. Különös figyelmet fordítanak azon hátrányos helyzetű csoportokra, amelyek esetében az információkhoz való hozzáférés – például gazdasági helyzet, kor, fogyatékoság, írástudás, állampolgárság, tartózkodási jogállás vagy az online eszközökhöz való hozzáférés hiánya miatt – akadályozott lehet.

6. cikk

Áldozatsegítés

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek képesek legyenek segítséget nyújtani az áldozatoknak a (2)–(4) bekezdésben meghatározottak szerint.

- (2) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára lehetővé kell tenni, hogy a megkülönböztetéssel kapcsolatos panaszokat szóban, írásban és online fogadják.
- (3) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek segítséget nyújtanak az áldozatoknak, elsősorban azáltal, hogy tájékoztatják őket a jogi keretről – beleértve a sajátos helyzetükre irányuló tanácsadást is –, az egyenlőséggel foglalkozó szerv által nyújtott szolgáltatásokról és a kapcsolódó eljárási szempontokról, valamint a rendelkezésre álló jogorvoslatokról, beleértve a bírósághoz fordulás lehetőségét is.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek emellett tájékoztatják az áldozatokat az alkalmazandó titoktartási szabályokról, a személyes adatok védelméről, valamint arról, hogy más szervektől vagy szervezetektől pszichológiai vagy más típusú releváns támogatáshoz juthatnak.

- (4) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek az érintett felek által önkéntesen benyújtott információk alapján előzetes értékelést állítanak ki a panaszról. A tagállamok meghatározzák azokat a pontos módozatokat, amelyek alapján az egyenlőséggel foglalkozó szerv ilyen előzetes értékelést kiállít.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek tájékoztatják a panaszosokat előzetes értékelésükről, valamint arról, hogy lezárják-e panaszukat, vagy indokolt-e annak további vizsgálata, többek között a 7., 8. és 9. cikkben meghatározott eljárások révén.

7. cikk

Egyezség

Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek képeseknek kell lenniük arra, hogy a felek számára lehetőséget nyújtsanak vitájuk békés rendezésére. Ez a folyamat a felek megállapodásától függ, és azt maga az egyenlőséggel foglalkozó szerv vagy egy másik, erre a célra létrehozott szervezet vezetheti, amely esetben az egyenlőséggel foglalkozó szerv észrevételeket fogalmazhat meg az adott szervezet számára. Az ilyen eljárásban való részvétel nem akadályozza a feleket a bírósághoz fordulás jogának gyakorlásában.

8. cikk

Vélemények és határozatok

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben egy panaszt követően vagy hivatalból az egyenlőséggel foglalkozó szervek úgy ítélik meg, hogy a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvben megállapított egyenlő bánásmód elve sérülhetett, e szervek felhatalmazást kapjanak az ügy további kivizsgálására.
- (2) A tagállamok olyan keretet hoznak létre, amely lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy tényfeltárást végezzenek.

Ennek a keretnek tényleges jogot kell biztosítania az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára ahhoz, hogy hozzáférjenek az annak megállapításához szükséges információkhoz, hogy történt-e megkülönböztetés. Előír továbbá megfelelő mechanizmusokat az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy az említett célból együttműködjenek az érintett közjogi szervekkel.

- (3) A tagállamok azt is előírhatják, hogy a feltételezett elkövető és bármely harmadik fél jogilag köteles rendelkezésre bocsátani az egyenlőséggel foglalkozó szervek által kért információkat és dokumentumokat.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek írásban rögzítsék az eset értékelését, beleértve a tények megállapítását és a megkülönböztetés fennállására vonatkozó, indokolással ellátott következtetést. A tagállamok meghatározzák, hogy ezt nem kötelező erejű vélemények vagy kötelező erejű, végrehajtható határozatok útján kell-e megtenni.

Adott esetben a vélemények és határozatok konkrét intézkedéseket tartalmaznak a feltárt jogsértések orvoslására és a további előfordulásuk megelőzésére. A tagállamok megfelelő mechanizmusokat – például visszajelzési kötelezettségeket – hoznak létre a vélemények nyomon követésére és a határozatok végrehajtására.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek személyes adatok közzététele nélkül közzéteszik véleményeik és határozataik összefoglalóját.

9. cikk

Peres eljárás

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek a (2)–(5) bekezdéssel összhangban jogosultak legyenek eljárni a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvben megállapított egyenlő bánásmód elvének végrehajtásával kapcsolatos közigazgatási és polgári peres eljárásokban, a keresetek elfogadhatóságára vonatkozó nemzeti szabályok sérelme nélkül.
- (2) A bíróság előtti eljáráshoz való jog a következőket foglalja magában:
- a) az egyenlőséggel foglalkozó szerv azon joga, hogy félként járjon el a 8. cikk (4) bekezdése alapján hozott határozatok végrehajtására vagy bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásokban;
 - b) az egyenlőséggel foglalkozó szerv azon joga, hogy amicus curiae-ként észrevételeket nyújtson be a bírósághoz;
 - c) az egyenlőséggel foglalkozó szerv azon joga, hogy egy vagy több áldozat nevében vagy támogatójaként eljárást indítson vagy abban részt vegyen; ebben az esetben az áldozatok beleegyezése szükséges.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szerv saját nevében bírósági eljárást kezdeményezhessen, különösen a strukturális és szisztematikus megkülönböztetés kezelése érdekében az egyenlőséggel foglalkozó szerv által a megkülönböztetés előfordulásának gyakorisága, súlyossága vagy a jogi tisztázás szükségessége miatt kiválasztott ügyekben.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy – a (2) bekezdés a) és b) pontjában említett esetek kivételével – az egyenlőséggel foglalkozó szerv ne nyújtson be bírósági eljárásban olyan bizonyítékot, amelyet a 8. cikk (3) bekezdése szerinti hatáskörök gyakorlása során szerzett.
- (5) A tagállamok biztosítják, hogy a 8. cikk (2)–(4) bekezdése szerinti vizsgálat ne kezdődjön el vagy folytatódjon mindaddig, amíg ugyanazon ügyben bírósági eljárás van folyamatban.

10. cikk

Eljárási biztosítékok

A tagállamok biztosítják, hogy a 6., 7., 8. és 9. cikkben említett eljárásokban az érintett természetes és jogi személyek védelemhez való joga megfelelő védelemben részesüljön. A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek garantálják a titoktartást a tanúk és a visszaélést bejelentő személyek, valamint lehetőség szerint a panaszosok esetében.

A 8. cikk (4) bekezdésében említett határozatok a nemzeti joggal összhangban bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik.

11. cikk

Hozzáférés, hozzáférhetőség és észszerű alkalmazkodás

- (1) A tagállamok mindenki számára egyenlő alapon biztosítják az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásaihoz és kiadványaihoz való hozzáférést, és biztosítják, hogy a panaszok benyújtásának ne legyenek akadályai.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek területük egészén, beleértve a vidéki és távoli területeket is, költségmentesen nyújtsák valamennyi szolgáltatásukat a panaszosok számára.
- (3) A tagállamok biztosítják a hozzáférhetőséget és az észszerű alkalmazkodást a fogyatékkal élő személyek számára annak érdekében, hogy garantálják számukra az egyenlőséggel foglalkozó szervek valamennyi szolgáltatásához és tevékenységéhez való egyenlő hozzáférést, beleértve az áldozatoknak nyújtott segítséget, a panaszkezelést, a peren kívüli vitarendezési mechanizmusokat, a tájékoztatást és a kiadványokat, valamint a megelőzési, előmozdító és figyelemfelkeltő tevékenységeket.

12. cikk

Együttműködés

A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek megfelelő mechanizmusokkal rendelkezzenek ahhoz, hogy saját hatásköreiken belül együttműködjenek az ugyanazon tagállamban egyenlőséggel foglalkozó egyéb szervekkel, valamint az érintett közjogi és magánszervezetekkel – beleértve a civil társadalmi szervezeteket – nemzeti, regionális, helyi szinten, más tagállamokban, valamint uniós és nemzetközi szinten.

13. cikk

Konzultáció

A tagállamok átlátható eljárásokat vezetnek be annak biztosítására, hogy a kormány és más közintézmények időben konzultáljanak az egyenlőséggel foglalkozó szervekkel a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos jogszabályokról, szakpolitikákról, eljárásokról, programokról és gyakorlatokról.

Biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek jogosultak legyenek ajánlásokat megfogalmazni és közzétenni, és visszajelzést kérni az érintett hatóságoktól.

14. cikk

Adatgyűjtés és az egyenlőségre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek adatokat gyűjtsenek tevékenységeikről a 15. cikk b) és c) pontjában említett jelentések elkészítése céljából.
- (2) Az összegyűjtött adatokat a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó indokok és területek szerinti bontásban, valamint a 16. cikkben említett mutatóknak megfelelően kell megadni. Az összegyűjtött személyes adatokat anonimizálni kell, és ha ez nem lehetséges, álnevesíteni kell.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek hozzáférjenek a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos, a közjogi és magánszervezetek, köztük a hatóságok, a szakszervezetek, a vállalatok és a civil társadalmi szervezetek által gyűjtött statisztikákhoz, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az ilyen statisztikák szükségesek a tagállamban fennálló megkülönböztetéssel kapcsolatos helyzet átfogó értékeléséhez, valamint a 15. cikk c) pontjában említett jelentés elkészítéséhez.
- (4) A tagállamok lehetővé teszik, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek ajánlásokat tegyenek arra vonatkozóan, hogy a 2006/54/EK és 2010/41/EU irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatban milyen adatokat kell gyűjteni a közjogi és magánszervezetek, köztük a hatóságok, a szakszervezetek, a vállalatok és a civil társadalmi szervezetek számára. A tagállamok azt is lehetővé teszik, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek koordinációs szerepet töltsenek be az egyenlőségre vonatkozó adatok gyűjtésében.
- (5) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek független felméréseket végezzenek a megkülönböztetéssel kapcsolatban.

15. cikk

Jelentések és stratégiai tervezés

A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek:

- a) többéves programot fogadjanak el, amelyben meghatározzák prioritásaikat és jövőbeni tevékenységeiket, beleértve az 5. cikk b) pontjában említett stratégiát is;
- b) éves tevékenységi jelentést készítsenek és hozzanak nyilvánosságra, amely tartalmazza éves költségvetésüket, személyzetüket és pénzügyi beszámolójukat;
- c) legalább négyévente ajánlásokat tartalmazó jelentést tegyenek közzé az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetés helyzetéről tagállamukban, beleértve az esetleges strukturális kérdéseket is.

16. cikk

Nyomon követés

- (1) A Bizottság végrehajtási jogi aktus útján összeállítja az ezen irányelv gyakorlati hatásainak mérésére szolgáló közös mutatók jegyzékét. A mutatók kidolgozása során a Bizottság tanácsot kérhet az Európai Unió Alapjogi Ügynökségétől és a Nemek

Közötti Egyenlőség Európai Intézetétől. E mutatók kiterjednek az egyenlőséggel foglalkozó szervek erőforrásaira, független működésére, tevékenységeire és hatékonyságára, valamint megbízatásuk, hatásköreik vagy struktúrájuk fejlődésére, biztosítva a nemzeti szinten gyűjtött adatok összehasonlíthatóságát, objektivitását és megbízhatóságát.

- (2) A tagállamok [5 évvel az átültetés időpontját követően]-ig, majd azt követően ötévente a Bizottság rendelkezésére bocsátják az ezen irányelv alkalmazásával kapcsolatos valamennyi releváns információt, beleértve az e cikk (1) bekezdésében említett mutatók alapján gyűjtött, az irányelv gyakorlati hatásaira vonatkozó adatokat is, különös tekintettel az egyenlőséggel foglalkozó szervek által a 14. cikk b) és c) pontja alapján készített jelentésekre.
- (3) A Bizottság a (2) bekezdésben említett információk, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által nemzeti és uniós szinten – különösen az érdekelt felektől – gyűjtött további releváns adatok alapján jelentést készít ezen irányelv alkalmazásáról és gyakorlati hatásairól.

17. cikk

Minimumkövetelmények

- (1) A tagállamok bevezethetnek vagy fenntarthatnak olyan rendelkezéseket, amelyek kedvezőbbek az ezen irányelvben megállapított minimumkövetelményeknél.
- (2) Ezen irányelv végrehajtása semmilyen körülmények között nem jelenthet jogalapot az irányelv hatálya alá tartozó kérdésekben a megkülönböztetés elleni védelemnek a tagállamok által már elért szintjéhez képest történő csökkentésére.

18. cikk

A személyes adatok kezelése

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek csak akkor gyűjthessenek személyes adatokat, ha arra szükség van az ezen irányelv szerinti valamely feladat teljesítéséhez.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy amikor az egyenlőséggel foglalkozó szervek a személyes adatok különleges kategóriáit, nevezetesen a faji vagy etnikai származásra, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra vagy szexuális irányultságra vonatkozó adatokat kezelnek, megfelelő és konkrét intézkedéseket hozzanak az érintett alapvető jogainak és érdekeinek védelmére.

19. cikk

A 2006/54/EK irányelv 20. cikkét és a 2010/41/EU irányelv 11. cikkét törölni kell.

Az említett cikkekben az egyenlő bánásmód előmozdításával foglalkozó szervekre történő hivatkozásokat az ezen irányelv 2. cikkében említett egyenlőséggel foglalkozó szervekre való hivatkozásként kell értelmezni.

20. cikk

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [18 hónap]-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területeken fogadnak el.

21. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

A 19. cikket [a 20. cikk (1) bekezdésében említett időpont]-tól kell alkalmazni.

22. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*